

PROGRAM NAUCZANIA
KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO

w zakresie kwalifikacji

MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej

wyodrębnionej w zawodzie

opiekun medyczny 532102

Branża: opieki zdrowotnej (MED)

Warszawa 2021

Autorzy:

dr nauk medycznych Krystyna Frydrysiak

dr nauk medycznych Bogusława Łopacińska

mgr Magdalena Gałaj (JOZ)

mgr socjologii Izabela Łuchniak (ewaluacja)

Recenzent:

Recenzent 1 (recenzja dydaktyczna) - nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego Mgr Elżbieta Małek

Recenzent 2 (recenzja merytoryczna) - przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu Mgr Beata Wojciechowska

Ekspert: mgr pielęgniarstwa Marta Polanowska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Dom Pomocy Społecznej w Łodzi przy ul. Narutowicza 114 oraz Europejskie Centrum Opieki Medycznej i Pomocy Rodzinie „CARE” w Zgierzu.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej

1. Wprowadzenie	7
1.1. Charakterystyka kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102)	7
1.2 Program ma strukturę przedmiotową.	7
1.3 Charakterystyka programu	7
1.4 Cele kierunkowe programu Kwalifikacyjnego Kursu Zawodowego	9
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy – na podstawie aktów prawnych	10
1.6 Odniesienie do rynku pracy	10
2. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego	12
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 1. i 2. stanowią załącznik do programu	12
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 3. stanowi załącznik do programu.	12
2.3. Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego	12
3. Cele kształcenia KKZ	13
4. Programy poszczególnych zajęć	13
4.1. Program nauczania dla przedmiotu Anatomia i fizjologia człowieka	13
4.1.1. Cele ogólne przedmiotu	13
4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu	13
4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	14
4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia	16
4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	17
4.2. Program nauczania dla przedmiotu Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	17
4.2.1 Cele ogólne przedmiotu	18

4.2.2 Cele operacyjne przedmiotu	18
4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	19
4.2.4 Procedury osiągania celów kształcenia	23
4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	24
4.3. Program nauczania dla przedmiotu Podstawy języka migowego	24
4.3.1. Cele ogólne przedmiotu	24
4.3.2. Cele operacyjne przedmiotu	24
4.3.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	25
4.3.4. Procedury osiągania celów kształcenia	26
4.3.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	27
4.4. Program nauczania dla przedmiotu Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	28
4.4.1. Cele ogólne przedmiotu	28
4.4.2. Cele operacyjne przedmiotu	28
4.4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	30
4.4.4. Procedury osiągania celów kształcenia	31
4.4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	32
4.5. Program nauczania dla przedmiotu Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	33
4.5.1 Cele ogólne przedmiotu	33
4.5.2 Cele operacyjne przedmiotu	33
4.5.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	34
4.5.4 Procedury osiągania celów kształcenia	36
4.5.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	37
4.6. Program nauczania dla przedmiotu Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	37
4.6.1. Cele ogólne przedmiotu	37
4.6.2. Cele operacyjne przedmiotu	37
4.6.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	39

4.6.4. Procedury osiągania celów kształcenia	41
4.6.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	42
4.7. Program nauczania dla przedmiotu Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	42
4.7.1 Cele ogólne przedmiotu	42
4.7.2 Cele operacyjne przedmiotu	42
4.7.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	44
4.7.4 Procedury osiągania celów kształcenia	53
4.7.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	55
4.8. Program nauczania dla przedmiotu Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	55
4.8.1. Cele ogólne przedmiotu	55
4.8.2. Cele operacyjne przedmiotu	56
4.8.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	58
4.8.4. Procedury osiągania celów kształcenia	65
4.8.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	66
4.9. Program nauczania dla przedmiotu Bezpieczeństwo i higiena pracy	66
4.9.1. Cele ogólne przedmiotu	66
4.9.2. Cele operacyjne przedmiotu	66
4.9.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	68
4.9.4. Procedury osiągania celów kształcenia	70
4.9.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	71
4.10. Program nauczania dla przedmiotu Język obcy zawodowy	72
4.10.1. Cele ogólne przedmiotu	72
4.10.2. Cele operacyjne przedmiotu	72
4.10.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	72
4.10.4. Procedury osiągania celów kształcenia	83
4.10.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	84

4.11. Program nauczania dla przedmiotu Praktyka zawodowa.....	86
4.11.1. Cele ogólne przedmiotu	86
4.11.2. Cele operacyjne przedmiotu	86
4.11.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	89
4.11.4. Procedury osiągania celów kształcenia	103
4.11.5. . Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	104
5. Ewaluacja programu KKZ	104
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	133
6.1. Wykaz literatury	133
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	136
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	136
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	137
Załączniki	158
Tabela Przyporządkowanie efektów kształcenia	158
Tabela Grupowanie efektów kształcenia	213
Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne	241

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102)

Kwalifikacyjny kurs zawodowy jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy może być prowadzone przez CKZiU lub szkoły prowadzące kształcenie w tym zawodzie, oraz o tym że warunkiem podjęcia nauki na KKZ jest ukończony 18 rok życia i nie ma konieczności posiadania wykształcenia średniego. Kształcenie może odbywać się z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość.

Program nauczania realizowany na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w zakresie jednej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej kwalifikacji. Elementy programu nauczania są elementami podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, właściwymi dla danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu opiekun medyczny z 2019 roku.

Zestaw efektów kształcenia dla kwalifikacji MED.03. jest podzielony na 9 części efektów kształcenia określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie jako jednostki efektów kształcenia, z których siedem może być realizowanych na Kursach Umiejętności Zawodowych.

Polska Rama Kwalifikacji: IV

1.2 Program ma strukturę przedmiotową.

1.3 Charakterystyka programu

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze, każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Kryteria weryfikacji podzielono na podstawowe i ponadpodstawowe. Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji został przypisane do określonego przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 4.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, z tym że w przypadku kwalifikacyjnego kursu zawodowego prowadzonego w formie zaocznej – minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego nie może być mniejsza niż 65% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Dla kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno – opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej, minimalna liczba godzin na kwalifikacyjnym kursie zawodowym jest równa 672. Program przewidziano dla formy dziennej, w cyklu kształcenia 15 miesięcy. Zgłoszenie do OKE informacji o rozpoczęciu kształcenia powinno nastąpić w okresie 14 dni od dnia rozpoczęcia realizacji. Kurs powinien zakończyć się 6 tygodni przed terminem egzaminu.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu,
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im wymaganiami programowymi,
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji,
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika,
- opis ewaluacji kursu,
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- sposób i forma zaliczenia kursu.

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie ikoną

W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze ćwiczeniowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

- podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu
- wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów

- rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”

Program stanowi pełny zakres kwalifikacji MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej wyodrębnionej w zawodzie opiekun medyczny (symbol cyfrowy zawodu 532102). W ramach tej kwalifikacji wyodrębniono także Kursy umiejętności zawodowych, ułożone według kolejności realizacji: Kurs MED.03.2 oraz kurs MED.03.3 umożliwia nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i rozpoznawania problemów opiekuńczych osoby chorej i niesamodzielnej. Kurs MED.03.4 oraz kurs MED.03.5 umożliwia nabycie podstawowych umiejętności w zakresie planowania, organizowania i wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej. Warunkiem przystąpienia słuchacza do realizacji kursu umiejętności zawodowych MED.03.6 jest posiadanie wiedzy i umiejętności z zakresu kursów MED.03.2, MED.03.3, MED.03.4, MED.03.5. Osoba podejmująca kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym posiadająca zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych, jest zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących efektów kształcenia zrealizowanych na kursie umiejętności zawodowych.

1.4 Cele kierunkowe programu Kwalifikacyjnego Kursu Zawodowego

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kwalifikacyjnym kursie zawodowym, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora Kwalifikacyjnego Kursu Zawodowego są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Organizator Kwalifikacyjnego Kursu Zawodowego

powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy – na podstawie aktów prawnych

Słuchaczami kursu mogą zostać osoby dorosłe, (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół - szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych,
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe,
- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę,
- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdują czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na słuchacza KKZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych przeciwwskazań wykonywania zawodu opiekuna medycznego. Jednak, analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników branży opieki zdrowotnej pokazują, że osoba kształcąca się w zawodzie opiekuna medycznego powinna posiadać stan zdrowia umożliwiający opiekę nad osobą chorą i niepełnosprawną oraz prezentować empatię, wyrozumiałość i cierpliwość w kontaktach z innymi, umiejętność określania swoich potrzeb i oczekiwań oraz samokontroli własnych emocji.

1.6 Odniesienie do rynku pracy

Opiekun medyczny to obecnie jeden z najbardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa. Kolejnym powodem jest współczesny model rodziny, w tym dbałość o rozwój kariery zawodowej dzieci osób starszych, a co za tym idzie wielość obowiązków i brak czasu na zapewnienie opieki rodzicom bądź dziadkom.

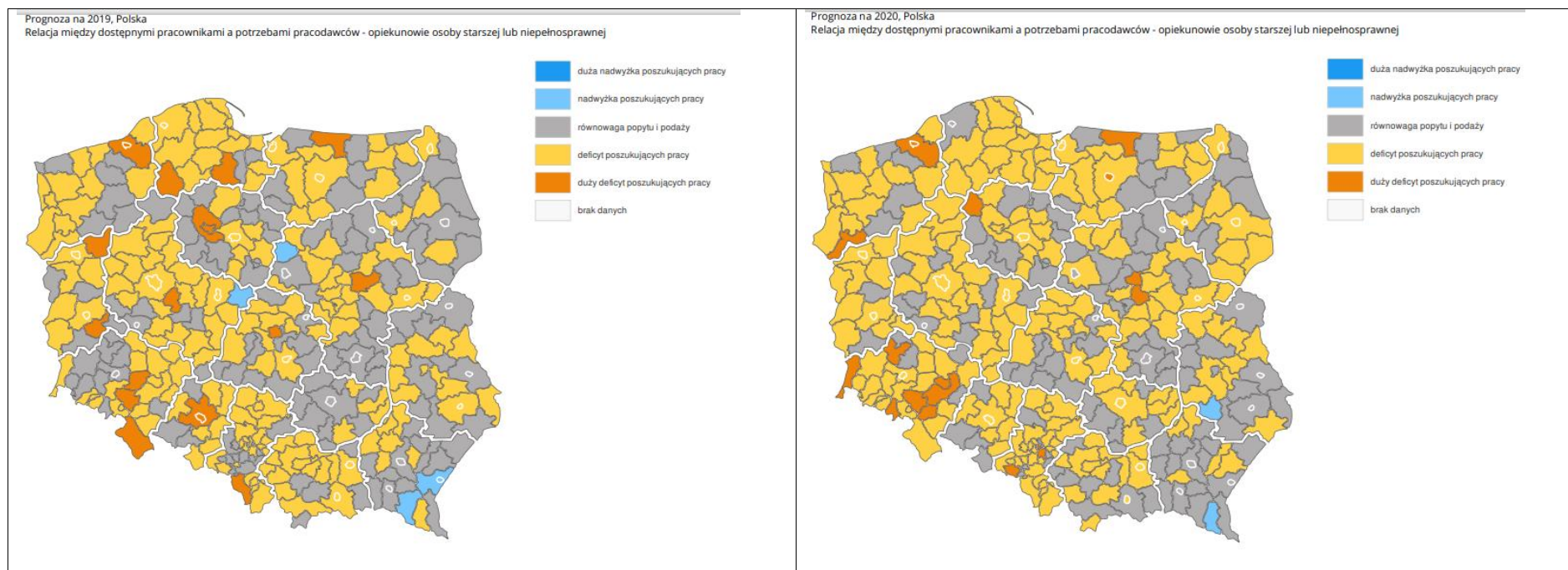
Opiekunem medycznym mogą być zarówno kobiety jak i mężczyźni.

Opiekunowie medyczni mają sporo możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w szpitalach, **domach pomocy społecznej**, w domach samopomocy, w hospicjach i w placówkach opieki paliatywnej. Często znajdują także zatrudnienie w prywatnych domach jako opiekunowie stali lub zatrudnieni na godziny.

Informacje o zapotrzebowaniu na opiekunów medycznych można znaleźć m.in. na stronie internetowej Barometru zawodów. Zakwalifikowano tam zawód *opiekun medyczny* do grupy zawodów *opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej*.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.

Rysunek 1

Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na opiekunów medycznych jest umiarkowane we wszystkich województwach, w woj. opolskim to zapotrzebowanie jest istotne.

2. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego

2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 1. i 2. stanowią załącznik do programu

2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 3. stanowi załącznik do programu.

2.3. Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Tabela 1 Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Nazwa zajęć	Liczba zajęć	Uwagi o realizacji
		Rodzaj kształcenia
Anatomia i fizjologia człowieka	38	Kształcenie teoretyczne
Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	69	Kształcenie teoretyczne
Podstawy języka migowego	18	Kształcenie teoretyczne
Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	38	Kształcenie praktyczne
Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	29	Kształcenie teoretyczne
Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	70	Kształcenie teoretyczne
Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	166	Kształcenie praktyczne
Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	202	Kształcenie praktyczne
Język obcy zawodowy	32	Kształcenie teoretyczne
Bezpieczeństwo i higiena pracy	10	Kształcenie teoretyczne
Łączna liczba godzin zajęć	672	
Praktyki zawodowe	140	Kształcenie praktyczne

Planowany termin praktyki zawodowej – w trakcie trwania kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Planowany termin egzaminu – zgodnie z harmonogramem ogłoszonym przez Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym).

W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

3. Cele kształcenia KKZ

Absolwent Kwalifikacyjnego Kursu Zawodowego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- rozpoznawania problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku;
- świadczenia usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu Anatomia i fizjologia człowieka

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu

- nabycie umiejętności posługiwania się podstawową terminologią z zakresu anatomii i fizjologii,
- poznanie budowy, położenia i funkcji poszczególnych narządów i układów narządów,
- poznanie mechanizmów fizjologicznych funkcjonowania organizmu człowieka,
- aktualizowanie wiedzy i umiejętności zawodowych.

4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu

- posłużyć się podstawową terminologią z zakresu anatomii i fizjologii,
- opisać budowę i funkcję komórek i tkanek,
- określić rodzaje i funkcje tkanek,
- określić podstawowe prawa fizjologiczne organizmu,
- wykazać różnice w budowie i czynności organizmu uwarunkowane wiekiem i płcią,
- określić położenie układów i narządów,
- opisać budowę, funkcje i połączenia kości,
- opisać budowę mięśni i czynność poszczególnych grup mięśniowych,

- scharakteryzować podział, budowę i czynność układu nerwowego,
- opisać budowę i czynność układu krążenia,
- scharakteryzować rolę krwi w organizmie,
- wyjaśnić budowę i znaczenie układu chłonnego,
- scharakteryzować budowę i czynność układu oddechowego,
- scharakteryzować budowę i czynność układu trawiennego,
- opisać budowę i czynność układu płciowego,
- opisać budowę i czynność układu moczowego,
- określić lokalizację i znaczenie gruczołów dokrewnych,
- scharakteryzować budowę i czynność narządów zmysłów,
- opisać budowę i funkcje skóry,
- posłużyć się wiedzą z zakresu anatomii i fizjologii w trakcie uczenia się czynności zawodowych.

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Ogólne pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka	Podstawowe pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka 	2	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – wymienia etapy psychofizyczne rozwoju człowieka
	Budowa i funkcje komórek i tkanek 	3	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Budowa i funkcje układów narządów	Układ narządów ruchu	5	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Układ nerwowy	4	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Układ krążenia. Układ chłonny 	5	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Układ oddechowy 	5	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Układ trawienny 	4	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Układ płciowy 	2	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Układ moczowy 	2	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Gruczoły dokrewne 	2	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Narządy zmysłów 	2	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
	Skóra i jej wytwory 	2	MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą
			MED.03.8.5 aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi

4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, pokaz z objaśnieniem, film dydaktyczny, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, modele narządów, fantomy części ciała, plansze, filmy dydaktyczne, atlasy anatomiczne, aplikacje i programy komputerowe do nauki anatomii, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej

Podręczniki:

1. Aleksandrowicz R, Cisek B., Mały atlas anatomiczny, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
2. Grant A., Waugh A., Ross & Wilson Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby, red. n. Cisek B., Maciejewski R, Edra Urban & Partner, Wrocław 2020
3. Lutjen-Drecoll Elke, Rohen Johannes W., Anatomia człowieka Tablice, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2012
4. Michajlik A., Ramotowski W., Anatomia i fizjologia człowieka, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
5. Traczyk W. Z., Fizjologia człowieka w zarysie., Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018

Inne:

1. Interaktywne strony internetowe np.: e-Anatomy: interaktywny atlas ludzkiej anatomii - IMAIOS

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w pracowni anatomicznej wyposażonej w modele i plansze anatomiczne, atlasy anatomiczne, projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. Możliwość realizacji w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na interpretowanie podstawowych pojęć z zakresu anatomii i fizjologii. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

- rozróżnienie podstawowych procesów społecznych i emocjonalnych człowieka,
- komunikowanie się efektywne z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu problemów i potrzeb,
- stosowanie zasad komunikacji interpersonalnej,
- radzenie sobie ze stresem,
- identyfikowanie psychospołecznych zagrożeń w środowisku pracy,
- współpracowanie w grupie,
- rozwiązywanie sytuacji trudnych w twórczy sposób.

4.2.2 Cele operacyjne przedmiotu

- wymienić etapy psychofizyczne rozwoju człowieka,
- charakteryzować procesy emocjonalne i motywacyjne,
- różnicować procesy poznawcze,
- zaprezentować wzorzec osobowy opiekuna medycznego,
- identyfikować socjologię jako naukę społeczną,
- wyjaśnić wybrane zagadnienia z pedagogiki społecznej,
- omówić grupy społeczne i ich współdziałanie.
- uzasadnić potrzebę kontaktów społecznych osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych,
- wymienić warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym,
- opisać zasadę pierwszego kontaktu z osobą chorą lub niepełnosprawną.
- określić znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się,
- przeprowadzić wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej,
- identyfikować wyznaczniki sprawnej komunikacji,

- wyjaśnić znaczenie zachowań asertywnych jako umiejętności w pracy opiekuna medycznego,
- nawiązać przyjazne relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną,
- stosować zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną,
- wykazać się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną,
- zanalizować czynniki stresogenne w pracy,
- zastosować techniki radzenia sobie z emocjami i stresem,
- przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu,
- uzasadnić potrzebę rozwiązywania konfliktów,
- prowadzić negocjacje i mediacje,
- określić formy współpracy w grupie,
- zaplanować pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań,
- identyfikować czynniki wpływające na rozwój grupy,
- scharakteryzować rodzaje zagrożeń w środowisku pracy,
- wdrażać procedury w razie stwierdzenia objawów występowania przemocy,
- podjąć działania dotyczące profilaktyki przemocy,
- rozpoznać sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej,
- omówić podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Komunikacja interpersonalna	Zasady komunikacji interpersonalnej 	20	MED.03.8.8 stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej - wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje - interpretuje mowę ciała w komunikacji - wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej - przestrzega zasady asertywności w komunikacji interpersonalnej - udziela informacji zwrotnej - przestrzega zasad etykiety językowej - zachowuje się asertywnie wobec osoby chorej i niesamodzielnej
	Relacje interpersonalne 	9	- MED.03.8.7 współpracuje w zespole podczas realizacji zadań zawodowych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia korzyści wynikające z pracy zespołowej oraz celowość planowania pracy zespołu - wymienia cechy grupy społecznej, różne formy współpracy w grupie oraz czynniki związane z procesami rozwoju grupy - wymienia konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole - wskazuje aspekty właściwego doboru ról w zespole i określa swoją rolę w zespole - wymienia korzyści wynikające z właściwego zarządzania zespołem i określa osobiste predyspozycje do kierowania zespołem
	Zasada pierwszego kontaktu 	9	MED.03.3.5 wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów (ek)	<ul style="list-style-type: none"> - omawia relacje międzyludzkie i ich znaczenie - wymienia warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym - opisuje zasadę pierwszego kontaktu - określa znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się z osobą chorą i niesamodzielną z zespołem otępiennym lub innymi zaburzeniami narządów zmysłów wzroku, słuchu lub mowy - prowadzi rozmowę z osobą chorą i niesamodzielną - przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				– niesamodzielnej
Komunikowanie się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną	Warunki efektywnej komunikacji	8	MED.03.6.5 komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces komunikacji interpersonalnej – tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się – nawiązuje przyjazne relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, – zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania – stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną – stosuje różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się – pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania – wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną
Psychospołeczne zagrożenia w środowisku pracy	Stres w pracy opiekuna medycznego 	8	MED.03.8.4 radzi sobie ze stresem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, eustres, dystres, – omawia czynniki stresogenne – wymienia objawy stresu oraz konsekwencje – długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu – omawia objawy wypalenia zawodowego – wskazuje przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej – opisuje i stosuje techniki radzenia sobie z emocjami i stresem
	Konflikty w pracy 	4	MED.03.8.6 negocjuje warunki porozumień (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, mediacje i arbitraż – uzasadnia potrzebę rozwiązywania konfliktów – wymienia metody rozwiązywania konfliktów – uzasadnia potrzebę utrzymywania poprawnych relacji z odbiorcami usług i współpracownikami – określa czynniki ułatwiające i utrudniające – negocjacje – rozpoznaje negocjacje: miękkie, twarde i rzeczowe

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> – opisuje style prowadzenia negocjacji
	Przemoc w środowisku pracy 	3	MED.03.2.9 przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy – stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy – wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji
	Procedury postępowania w przypadku zagrożeń w środowisku pracy 	3	MED.03.3. 6 przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje procedury dotyczące postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy w miejscu pracy – wdraża procedury w razie stwierdzenia objawów występowania przemocy – podejmuje działania dotyczące profilaktyki przemocy
Sytuacje trudne	Sytuacje trudne w pracy opiekuna medycznego 	5	MED.03.5.6 przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy – rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania – omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, fokus, studium przypadku, film dydaktyczny, analiza dokumentów, ćwiczenia przedmiotowe, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, opisy przypadków, dokumenty i akty prawne, scenariusze zajęć edukacyjnych programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej.

Podręczniki:

1. Adler R. B., Rosenfeld L. B., Proctor II R. F.: Relacje interpersonalne Proces porozumiewania się. Dom Wydawniczy „REBIS”, Poznań 2011
2. Degen U.: Sztuka nawiązywania pierwszego kontaktu. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007
3. Fanning P., McKay M., Davis M. : Sztuka skutecznego porozumiewania się. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2001
4. Hartley P. : Komunikowanie interpersonalne. „Astrum”, Wrocław 2006
5. Janowicz A., Krakowiak P., Paczkowska P., Sikora B, Sztuka komunikacji z osobami u kresu życia i ich opiekunami, Wydawnictwo Fundacja Hospicyjna, 2014.
6. Ogińska-Bulik N.: Stres zawodowy w zawodach usług społecznych: źródła –konsekwencje – zapobieganie, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2006
7. Profilaktyka psychospołecznych zagrożeń w miejscu pracy-od teorii do praktyki, pod redakcją Doroty Merecz. Instytut Medycyny Pracy, Print Extra, Łódź 2011
8. Sęk H., Cieślak R., Wsparcie społeczne, stres i zdrowie, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2004.
9. Wojciszke B., Psychologia społeczna. Scholar 2020

Portale i strony internetowe:

- opiekunmedyczny.com.pl

ROCZNIK OPIEKUNÓW MEDYCZNYCH

Czasopisma i podręczniki wymagają bieżącej aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu i drukarką.

Możliwość realizacji w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- obserwacja zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń.

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na reakcje werbalne i pozawerbalne słuchaczy. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.3. Program nauczania dla przedmiotu Podstawy języka migowego

4.3.1. Cele ogólne przedmiotu

- komunikowanie się z osobą chorą, niesamodzielną oraz głuchą lub niedosłyszącą w języku migowym,
- nabywanie nowych umiejętności

4.3.2. Cele operacyjne przedmiotu

- wyjaśnić pojęcia: głuchy, niesłyszący, niedosłyszący,
- wymienić sposoby komunikacji z osobami głuchymi, niesłyszącymi, niedosłyszącymi,

- scharakteryzować rodzaje uszkodzeń słuchu,
- przeprowadzić wywiad dotyczący stanu chorego niesłyszącego,
- różnicować naturalny język migowy (język migany) z systemem językowo migowym,
- odczytać komunikaty gestograficzne i opisy słowne oraz ilustracje znaków migowych,
- porozumieć się wykorzystując system językowo-migowy z osobą chorą i niesamodzielną,
- porównać sposoby niewerbalnej komunikacji,
- upowszechnić idee integracji społecznej i niesienia pomocy osobom niepełnosprawnym,
- aktualizować wiedzę w zakresie posługiwania się językiem migowym,
- doskonalić własną wiedzę i umiejętności zawodowe.

4.3.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 4 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Posługiwanie się językiem migowym	Daktylografia, ideografia 	12	MED.03.2.7 posługuje się językiem migowym (ew)	– porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym
	Komunikacja z osobami niesłyszącymi 	3	MED.03.2.7 posługuje się językiem migowym (ew)	– stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń
	Integracja społeczna	3	MED.03.2.7 posługuje się językiem migowym (ew)	– pomaga pacjentom niedosłyszącym w dostępie do usług medycznych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
			MED.03.8.5 aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju – dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi

4.3.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, ćwiczenia przedmiotowe, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, scenariusze zajęć edukacyjnych, tablice z alfabetem palcowym, tablice z liczebnikami, ideogramy, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej.

Podręczniki:

1. Koncewicz D., Szczepankowski B., *Język migowy w terapii*, Wyd. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi i Edukacyjna Grupa Projektowa 2008
2. Pluto-Kowalska M., Kowalski M., Pomigaj mi mamo. Poligraf, Łódź 2006
3. Rzeźniczak D., *Alfabet PJM. Ćwiczenia podstawowe*, Centrum PJM; płyta „Rozumiem polski język migowy”
4. Rzeźniczak D., *Podręcznik do nauki Polskiego Języka Migowego*. Poziom A1., Wydawnictwo POLTEXT
5. Szczepankowski B., Rona M.: Szkolny słownik języka migowego, Vinea, Bydgoszcz 1994
Cianciara D., Zarys współczesnej promocji zdrowia., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2010

Czasopisma:

- Świat Ciszy, Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych, Warszawa
- Co słyhać?, Poligraf przy współpracy Łódzkiego Oddziału Polskiego Związku Głuchych, Łódź

Portale i strony internetowe:

- pzg.org.pl
- glusi.tv

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu i drukarką oraz przestrzenią umożliwiającą ćwiczenia w grupach dwuosobowych

Możliwość realizacji w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość.

4.3.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,

- obserwacja zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń,

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na reakcje werbalne i pozawerbalne słuchaczy. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.4. Program nauczania dla przedmiotu Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia

4.4.1. Cele ogólne przedmiotu

- poznanie zasad postępowania w przypadku stwierdzenia pogorszenia stanu zdrowia pacjenta/podopiecznego,
- nabycie umiejętności udzielania podstawowej pierwszej pomocy w zagrożeniu życia i zdrowia pacjenta/podopiecznego,
- nabycie umiejętności udzielania podstawowej pierwszej pomocy w zagrożeniu życia i zdrowia osobom w warunkach poza zakładem opieki zdrowotnej.

4.4.2. Cele operacyjne przedmiotu

- uzasadniać koncepcję łańcucha przeżycia,
- omawiać podstawowe zasady udzielania pomocy,
- opisywać podstawowe objawy wskazujące na stan nagłego zagrożenia zdrowotnego w chorobach i urazach,
- oceniać stan osoby w zagrożeniu życia i zdrowia z wykorzystaniem podstawowych metod i skal oceny,
- udzielać pomocy w utracie przytomności z uwzględnieniem zastosowania pozycji bezpiecznej,
- rozpoznawać nagłe zatrzymanie krążenia u osób dorosłych i dzieci,
- podejmować podstawowe czynności resuscytacyjne z wykorzystaniem aparatu AED u osób dorosłych i dzieci,
- rozpoznawać łagodną i ciężką niedrożność dróg oddechowych spowodowaną ciałem obcym,
- udzielać pomocy osobie dorosłej i dziecku z łagodną i ciężką niedrożnością dróg oddechowych spowodowaną ciałem obcym,
- udzielać pierwszej pomocy osobie w omdleniu i napadzie drgawek,
- rozpoznawać podstawowe symptomy zawału serca i udaru mózgowego,
- udzielać pierwszej pomocy osobie z objawami zawału serca i udaru mózgowego,

- wdrożyć postępowanie przeciwwstrząsowe u osoby z objawami wstrząsu,
- opatrywać rany urazowe za pomocą dostępnych materiałów opatrunkowych, stosując zasady opatrywania ran,
- tamować krwotoki urazowe, w tym spowodowane amputacją urazową,
- udzielać pierwszej pomocy osobie z obrażeniami układu ruchu,
- udzielać pierwszej pomocy w użądleniach, ukąszeniach i pogryzieniach,
- udzielać pomocy osobie w porażeniu prądem i piorunem ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa,
- rozpoznawać symptomy oparzeń skóry w wyniku zadziałania wysokiej temperatury, kontaktu z gorącymi powierzchniami i uszkodzonym sprzętem elektrycznym,
- udzielać pierwszej pomocy w oparzeniach z uwzględnieniem rodzaju czynnika powodującego oparzenie,
- rozpoznawać symptomy wychłodzenia oraz uszkodzeń skóry spowodowanych odmrożeniem,
- udzielać pierwszej pomocy osobie w wychłodzeniu i z odmrożeniem,
- rozpoznawać podstawowe symptomy zatrucia,
- udzielać podstawowej pierwszej pomocy w zatruciach, zależnie od trucizny i rozpoznanego stanu chorego,
- przejawiać gotowość do wykonywania czynności pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego oraz postawę odpowiedzialności za podejmowane działania,
- przejawiać świadomość skutków podejmowanych działań,
- współpracować podczas udzielania pierwszej pomocy.

4.4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tamatu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Podstawy pierwszej pomocy	Podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy 	6	MED.03.2.5 stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek) MED.03.1.8 udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne – opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby
Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	8	MED.03.1.8 udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek) MED.03.2.5 stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji – wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji – posługuje się automatycznym defibrylatorem zewnętrznym (AED – Automatyczny Elektryczny Defibrylator)

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tamatu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Udzielanie pierwszej pomocy w różnych stanach zagrożenia zdrowia i życia	Pierwsza pomoc w urazowych stanach zagrożenia życia 	12	MED.03.2.5 stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek) MED.03.1.8 udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem fizycznym, termicznym i chemicznym ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie
	Pierwsza pomoc w nieurazowych stanach zagrożenia życia 	12	MED.03.1.8 udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar
	Kompetencje społeczne		MED.03.8.3 przewiduje skutki podejmowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów
	Organizacja małych zespołów		MED.03.9.2 dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	<ul style="list-style-type: none"> przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu

4.4.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, dyskusja dydaktyczna, pokaz z objaśnieniem, film dydaktyczny, ćwiczenia przedmiotowe, symulacje zdarzeń, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, manekiny do nauki resuscytacji dorosłych i dzieci, defibrylator AED, plansze, zestaw modeli ran, materiały opatrunkowe, filmy dydaktyczne, aplikacje i programy komputerowe do nauki resuscytacji, apteczka pierwszej pomocy, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej

Podręczniki:

1. Buchwelder A, Buchwelder M, Podręcznik pierwszej pomocy, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014
2. Goniewicz M., Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012
3. Mikołajczyk A, Pierwsza pomoc. Ilustrowany poradnik., Wydawnictwo Publicat, Poznań 2020
4. Wytyczne 2015 Resuscytacji Krążeniowo-oddechowej, ERC, PRC, Kraków 2015

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w pracowni pierwszej pomocy wyposażonej w wytyczne Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji, apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach

udzielania pierwszej pomocy, fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej, automatyczny defibrylator treningowy AED (Automatyczny Elektryczny Defibrylator), środki opatrunkowe, zestaw wyposażenia prezentacyjnego i komunikacyjnego (komputer z oprogramowaniem biurowym z dostępem do internetu, drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, wizualizer cyfrowy, tablica szkolna biała suchościeralna, telewizor, tablica interaktywna z oprogramowaniem specjalistycznym).

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość.

4.4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- obserwacja zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń.

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na interpretowanie podstawowych pojęć z zakresu pierwszej pomocy. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, poprawność wykonania. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.5. Program nauczania dla przedmiotu Zdrowie publiczne i promocja zdrowia

4.5.1 Cele ogólne przedmiotu

- poznanie organizacji ochrony zdrowia i pomocy społecznej w Polsce,
- poznanie rynku usług medycznych i opiekuńczych w Polsce,
- przygotowanie do uczestnictwa w promocji i profilaktyce zdrowia w zakresie kompetencji opiekuna medycznego,
- przygotowanie do prowadzenia edukacji zdrowotnej w zakresie kompetencji opiekuna medycznego,
- aktualizowanie wiedzy i umiejętności zawodowych,

4.5.2 Cele operacyjne przedmiotu

- opisywać ogólną organizację ochrony zdrowia i pomocy społecznej w Polsce,
- charakteryzować podmioty opieki zdrowotnej i opieki społecznej,
- różnicować organizacyjno-prawne formy udzielania świadczeń zdrowotnych,
- opisywać zasady funkcjonowania ubezpieczenia zdrowotnego,
- analizować dokumenty prawne i przepisy dotyczące organizacji opieki zdrowotnej i opieki społecznej,
- uzasadniać znaczenie zdrowia w życiu człowieka,
- charakteryzować czynniki warunkujące zdrowie oraz zachowania prozdrowotne,
- opisywać poziomy i obszary promocji zdrowia w aspekcie działań zawodowych opiekuna medycznego,
- opisywać cele, poziomy profilaktyki oraz znaczenie programów profilaktycznych,
- kształtować zachowania zdrowotne pacjenta i jego rodziny dobierając adekwatne działania edukacyjne,
- edukować podopiecznych i ich rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- dzielić się wiedzą i doświadczeniem z innymi,

- określić zadania w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dla poszczególnych osób zespołu.

4.5.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 6 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
System opieki zdrowotnej w Polsce	Organizacja ochrony zdrowia i pomocy społecznej w Polsce 	8	MED.03.2.2 opisuje system ochrony zdrowia i pomocy społecznej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podmioty opieki zdrowotnej udzielające świadczeń przeznaczonych dla osoby chorej i niesamodzielnej: opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka stacjonarna szpitalna, opieka długoterminowa w stacjonarnych zakładach opiekuńczo-leczniczych, w zakładach opiekuńczo-pielęgniacyjnych i w hospicjum stacjonarnym, opieka długoterminowa domowa oraz opieka domowa hospicyjna – wyjaśnia finansowanie systemu ochrony zdrowia, – opisuje główne formy organizacyjne pomocy społecznej: stacjonarne domy pomocy społecznej, dzienne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
Rynek usług medycznych i opiekuńczych	Charakterystyka usług medycznych i opiekuńczych 	8	MED.03.2.3 charakteryzuje rynek usług medycznych i opiekuńczych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia dotyczące świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych, w tym pojęcia: pacjent, podopieczny, ubezpieczony oraz kryteria kwalifikacyjne do opieki: stan zagrożenia życia, stan zdrowia, poziom sprawności, wiek – wyjaśnia pojęcia: standard usług zdrowotnych, standard usług medycznych i standard usług opiekuńczych – wymienia kryteria oceny jakości świadczonej opieki – wyjaśnia podstawowe różnice w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych publicznych i niepublicznych dotyczące podmiotu tworzącego oraz źródeł finansowania działalności leczniczej – wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu instytucji publicznych i niepublicznych pomocy społecznej dotyczące organu założycielskiego oraz źródeł finansowania

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Promocja i profilaktyka zdrowia	Udział opiekuna medycznego w promocji i profilaktyce zdrowia	4	MED.03.2.8 podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, wychowanie zdrowotne, profilaktyka, polityka zdrowotna – określa zakres działań i podmioty realizujące promocję zdrowia i profilaktykę – wymienia metody profilaktyki stosowane w pracy zawodowej – uzasadnia udział opiekuna medycznego w promocji zdrowia i profilaktyce – współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych
Edukacja zdrowotna	Udział opiekuna medycznego w edukacji zdrowotnej	9	MED.03.5.7 przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia – uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielną w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych opracowuje plan edukacji osoby chorej – i niesamodzielną lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielną lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia
	Kompetencje społeczne		MED.03.8.5 aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi
	Organizacja małych zespołów		MED.03.9.2 dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole – przydziela zadania, uwzględniając poziom

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				– umiejętności i kompetencje członków zespołu

4.5.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, analiza dokumentów, ćwiczenia przedmiotowe, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, opisy przypadków, dokumenty i akty prawne, scenariusze zajęć edukacyjnych, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej

Podręczniki:

1. Cianciara D., Zarys współczesnej promocji zdrowia., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2010
2. Woynarowska B., Edukacja zdrowotna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018
3. Zdrowie Publiczne, red. naukowa Kulik T.B, Pacian A, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2014

Portale i strony internetowe:

- <https://isap.sejm.gov.pl>,
- niepełnosprawni.pl,
- obywatel.gov.pl,
- pzh.gov.pl
- zus.pl

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu i drukarką

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość

4.5.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- opracowanie planów i scenariuszy edukacji zdrowotnej podopiecznego i jego rodziny
- obserwacja zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń,

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na reakcje werbalne i pozawerbalne słuchaczy. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.6. Program nauczania dla przedmiotu Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka

4.6.1. Cele ogólne przedmiotu

- nabycie umiejętności posługiwania się podstawową terminologią z zakresu fizjopatologii,
- nabycie umiejętności dostrzegania nieprawidłowości w funkcjonowaniu organizmu człowieka,
- poznanie wpływu choroby na funkcjonowanie człowieka.

4.6.2. Cele operacyjne przedmiotu

- posłużyć się podstawową terminologią z zakresu fizjopatologii,
- określić czynniki chorobotwórcze,
- wyjaśnić przebieg choroby,
- scharakteryzować proces umierania,

- zidentyfikować ogólnoustrojowe symptomy chorób,
- zidentyfikować objawy zaburzeń czynności układu oddechowego,
- zidentyfikować objawy zaburzeń czynności układu krążenia,
- określić symptomy zaburzeń czynności układu trawiennego,
- zidentyfikować objawy zaburzeń czynności układu moczowego,
- określić symptomy zaburzeń czynności układu ruchu,
- określić symptomy zaburzeń czynności układu nerwowego,
- scharakteryzować czynniki ryzyka chorób przewlekłych,
- opisać najczęstsze choroby przewlekłe,
- opisać wpływ choroby przewlekłej na funkcjonowanie człowieka,
- scharakteryzować zmiany w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia się,
- scharakteryzować wielkie problemy geriatryczne,
- scharakteryzować niesamodzielność i niepełnosprawność,
- opisać ogólne zasady orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych,
- scharakteryzować wsparcie dla osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, w wieku podeszłym i ich rodziny,
- doskonalić swoją wiedzę i umiejętności zawodowe.

4.6.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 7 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Podstawy patologii i patofizjologii	Podstawowe pojęcia i procesy patologiczne 	10	MED.03.2. 6) charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielności oraz zmian patologicznych (ek)	– wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii
Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu	Choroby przewlekłe 	20	MED.03.4.2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny – charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe – opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze
	Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu spowodowane starzeniem się 	20	MED.03.2. 6) charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielności oraz zmian patologicznych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość – opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Niesamodzielnosc, niepełnosprawność 	20	<p>MED.03.2. 6) charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielnosci oraz zmian patologicznych (ek)</p> <p>MED.03.4. 2 określa wpływ choroby i niesamodzielnosci na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek – oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie – osoby chorej i niepełnosprawnej – wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych – wyjaśnia pojęcie niesamodzielnosci (niezdolności do samodzielnej egzystencji) – określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielnosci osoby chorej lub niesamodzielnosci przez wyjaśnienie pojęć: – asystowanie, pomaganie i opieka – wyjaśnia istotę niesamodzielnosci, różnicuje jej poziomy (stopnie) – opisuje niesamodzielnosc jako skutek choroby przewlekłej – omawia wpływ choroby i niesamodzielnosci na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnosci
	Kompetencje personalne i społeczne		MED.03.8. 5 aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe

4.6.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, ćwiczenia przedmiotowe, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, aplikacje i programy komputerowe ukazujące zjawiska fizjopatologiczne, opisy przypadków, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej.

Podręczniki:

1. Chosia M., Domagała W., Urańska E., Podstawy patologii., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
2. Fizjologia starzenia się, Profilaktyka, rehabilitacja., red. naukowa: Dąbrowski Z, Marchewka A., Żołędź J. A., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020
3. Grant A., Waugh A., Ross & Wilson Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby, red. n. Ciszek B., Maciejewski R, Edra Urban & Partner, Wrocław 2020
4. Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
5. Szwajkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020

Portale i strony internetowe np:

- mp.pl,
- niepełnosprawni.pl,
- obywatel.gov.pl,
- zus.pl.

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość

4.6.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- obserwacja zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń.

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na interpretowanie podstawowych pojęć z zakresu fizjopatologii. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.7. Program nauczania dla przedmiotu Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną

4.7.1 Cele ogólne przedmiotu

- poznanie kompetencji zawodowych opiekuna medycznego,
- nabycie umiejętności dbania o prestiż i wizerunek zawodowy,
- nabycie umiejętności planowania opieki nad pacjentem,
- nabycie umiejętności organizowania warunków pracy opiekuna medycznego,
- poznanie metod zapobiegania następstwom niesamodzielnności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych,
- nabycie umiejętności wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- nabycie umiejętności wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki.

4.7.2 Cele operacyjne przedmiotu

- scharakteryzować zadania zawodowe opiekuna medycznego,
- opisać zasady etyki zawodowej w trakcie wykonywania czynności zawodowych opiekuna medycznego,
- przestrzegać praw pacjenta do dobrej jakości opieki, do tajemnicy, do intymności, do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- chronić dane osobowe podopiecznych i współpracowników,

- scharakteryzować koncepcje pielęgnowania w aspekcie zadań zawodowych opiekuna medycznego,
- zgromadzić dane o podopiecznym, niezbędne do zaplanowania działań opiekuńczych i pielęgnacyjnych,
- wykonać pomiary parametrów życiowych, antropometrycznych oraz obliczyć BMI wykorzystując właściwe techniki i sprzęt,
- ocenić stan pacjenta/podopiecznego w celu ustalenia możliwości w zakresie samoobsługi oraz planowania działań opiekuńczych,
- zaplanować działania opiekuńcze i pielęgnacyjne z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej,
- przestrzegać procedur zapobiegania zakażeniom w trakcie wykonywania zadań zawodowych,
- stosować środki ochrony indywidualnej zgodnie z przeznaczeniem i zasadami,
- wdrożyć postępowanie poekspozycyjne w przypadku narażenia na zakażenie,
- dokumentować zgodnie z wymogami wykonywanie czynności zawodowych,
- przestrzegać obowiązujących zasad i procedur w trakcie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej,
- zorganizować przestrzeń pielęgnacyjną uwzględniając bezpieczeństwo osoby chorej, niesamodzielnej i własne oraz efektywność i ergonomię pracy,
- scharakteryzować potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka zależnie od fazy życia i stanu zdrowia,
- określić problemy i potrzeby osoby chorej i niesamodzielnej,
- zapobiegać następstwom niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeby odżywiania, wydalania, czystości,
- zapobiegać następstwom braku mobilności, stosując metody adekwatne do określonych u chorego deficytów ,
- przemieszczać i układać chorego bezpiecznie, adekwatnie do stanu zdrowia oraz z wykorzystaniem różnych metod,
- posługiwać się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- zapewnić higienę otoczenia chorego poprzez śłanie łóżka z chorym, zmianę bielizny pościelowej i osobistej chorego,
- wykonać toaletę ciała osobie chorej i niesamodzielnej,
- pielęgnować skórę osoby chorej i niesamodzielnej z wykorzystaniem ogólnodostępnych środków pielęgnacyjnych,
- stosować profilaktykę przeciwoleżynową u osób pozbawionych mobilności,
- scharakteryzować kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki,

- zmierzyć glukometrem stężenie glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz udokumentować pomiar i przekazać informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarce,
- karmić osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną lub pomagać podczas karmienia,
- karmić osobę chorą i niesamodzielną przez zgłębnik lub PEG metodą porcji,
- pielęgnować skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, stomii brzusznej,
- dokonać wymiany worka stomijnego, cewnika zewnętrznego oraz worka na mocz,
- dobrać, założyć i wymienić produkty chłonne osobie chorej i niesamodzielnej,
- prowadzić dobową zbiórkę moczu i bilans płynów,
- monitorować mikcję i defekację u osoby chorej i niesamodzielnej,
- pomagać osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza doustnie, przez skórę i na błony śluzowe,
- podać lek bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych osobie, która nie jest w stanie samodzielnie przyjąć leku,
- wykonać zabiegi przeciwzapalne oraz kąpiele lecznicze na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki,
- przestrzegać zasad etyki zawodowej w trakcie wykonywania czynności zawodowych opiekuna medycznego,
- przestrzegać praw pacjenta do dobrej jakości opieki, do tajemnicy, do intymności, do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- pogłębiać nabytą wiedzę samodzielnie i systematycznie,
- proponować rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy.

4.7.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 8 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Charakterystyka zawodu opiekuna medycznego	Zadania zawodowe opiekuna medycznego	2	MED.03.2.1 przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu (ek)	– wymienia kompetencje zawodowe opiekuna medycznego wynikające z przepisów prawa

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Tajemnica zawodowa. Ochrona danych osobowych 	4	MED.03.8.1 przestrzega zasady kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych
Pacjent jako podmiot opieki	Ocena stanu pacjenta/podopiecznego	28	MED.03.3.4 rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia istotę samoopieki oraz deficytu samoopieki – opisuje skale służące do oceny zdolności wykonania prostych i złożonych czynności dnia codziennego i życiowych, w tym skale: Barthel, Katza, Lawtona – omawia skalę Barthel i jej zastosowanie jako narzędzia do kwalifikowania osób chorych do opieki długoterminowej – wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi – zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Planowanie działań opiekuńczych i pielęgnacyjnych	15	MED.03.4.3 modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja – uzasadnia potrzebę modyfikacji działań – opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną – planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu – planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej
Zapobieganie zakażeniom szpitalnym	Podstawowe pojęcia z zakresu zapobiegania zakażeniom 	2	MED.05.5.3 uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, – dezynfekcja, sterylizacja – omawia metody sterylizacji – stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia
	Procedury higieny w zakładach opieki medycznej 	8	MED.03.5.4 przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna – omawia ogniwa łańcucha epidemicznego – opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym – omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu – jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz – postępowania z brudną bielizną

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
	Ekspozycja zawodowa 	2	MED.05.5.3 uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie
Dokumentacja medyczna	Dokumentowanie działań opiekuna medycznego	2	MED.03.2.12 charakteryzuje dokumentację medyczną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia rodzaje dokumentacji medycznej stosowanej w procesie leczenia, opieki i pielęgnacji wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych dokumentuje wykonanie czynności zawodowych chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem
	Normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych 	1	MED.03.2.13 rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Organizacja warunków pracy opiekuna medycznego	Zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 	9	MED.03.5.1 organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji – przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy – wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania – uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy – omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry
Zapobieganie następstwom niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych	Potrzeba odżywiania 	5	MED.03.3. 3) charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: odżywiania (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: niedożywienie i odwodnienie oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Potrzeba wydalania 	4	MED.03.3. 3) charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: b) kontroli mikcji i defekacji (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia, takie jak: mikcja i defekacja oraz – wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem
	Potrzeba czystości 	5	MED.03.3. 3) charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: d) utrzymania higieny ciała (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia skutki zaniedbań higienicznych
	Zapobieganie następstwom braku mobilności 	5	MED.03.3. 3) charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: c) mobilności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia
Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	Zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	4	MED.03.5. 2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności
	Odleżyna jako problem pielęgnacyjny	10	MED.03.5. 2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny powstania odleżyny – opisuje zmiany odleżynowe – stosuje profilaktykę przeciwodleżynową

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Czynności higieniczne i pielęgnacyjne	15	MED.03.5. 2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, – materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta
Wykonywanie zabiegów leczniczych	Kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów leczniczych	2	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki
	Pomiar glikemii glukometrem	6	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarence
	Karmienie osoby chorej i niesamodzielnej	6	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia
	Postępowanie w przypadku stomii	7	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół – niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, – ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej – wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, – ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego – dokonuje wymiany worka stomijnego

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Pomoc choremu w wydalaniu moczu	6	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę – dobowej zbiórki moczu – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów, – prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala – schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i – defekacji
	Pomoc osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków	6	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady pomocy osobie chorej i – niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w – przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza – różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony – śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie – przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez – naruszania powłok skórnych
	Zabiegi przeciwzapalne	6	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze – wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze
	Kompetencje personalne i społeczne		MED.03.8. 2) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – działa w sytuacji zmiany warunków pracy, stanu – podopiecznego, metod i technik wykonywania – czynności, sprzętu, materiałów, środków – stosowanych w realizacji zadań zawodowych, – czynników pozazawodowych
			MED.03.8. 3) przewiduje skutki podejmowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje skutki niewłaściwych działań na – stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje – wynikające z popełnianych błędów

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Organizacja małych zespołów		MED.03.9. 4) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy

4.7.4 Procedury osiągania celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, ćwiczenia przedmiotowe, pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, próba pracy w warunkach symulowanych, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: zbiorowa, grupowa – w pracowni umiejętności grupy powinny liczyć 6 – 8 osób.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne:

- prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, aplikacje i programy komputerowe ukazujące zjawiska fizjopatologiczne, opisy przypadków.
- manekiny pielęgnacyjne, urządzenia sanitarne, łóżka szpitalne z oprzyrządowaniem, szafki przyłóżkowe, pościel, bielizna pościelowa i osobista, parawany, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady, sprzęt do przemieszczania chorych- maty, podnośnik, wózek inwalidzki, produkty przeciwośluzowe: materace, krążki, wałki; wanna pneumatyczna do kąpieli w łóżku, poręcz, ławeczki, podnóżki, wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego, środki pielęgnacyjne, produkty chłonne, termometry, aparaty do mierzenia ciśnienia, cewniki zewnętrzne, worki na mocz, glukometry, sprzęt stomijny, materiały opatrunkowe, preparaty dezynfekcyjne, środki ochrony indywidualnej: fartuchy, maseczki, przyłbice, rękawiczki.

programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej.

Podręczniki:

1. Ciurus M., Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia., Instytut problemów ochrony zdrowia, Warszawa 2013
2. Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016

3. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne, red. naukowa: Klimaszewska K., Baranowska A, Krajewska-Kula E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
4. Procedury pielęgniarские. Podręcznik dla studiów medycznych. red. naukowa: Kózka M., Płaszewska-Żywko Lucyna, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2009
5. Rosińczuk J., Uchmanowicz I., Odleżyny – profilaktyka i leczenie., Wydawnictwo Continuo 2014
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)
7. Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
8. Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
9. Szwalkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
10. Szwalkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
11. Umiejętności pielęgniarские Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017

Portale i strony internetowe:

- mp.pl,
- niepełnosprawni.pl,
- convatec.pl
- obywatel.gov.pl,
- zus.pl,
- isap.sejm.gov.pl

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne wykładowe powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu

Zajęcia ćwiczeniowe powinny być prowadzone w pracowni zabiegów pielęgnacyjnych wyposażonej w manekiny pielęgnacyjne, urządzenia sanitarne, łóżka szpitalne z oprzyrządowaniem, szafki przyłóżkowe, pościel, bielizna pościelowa i osobista, parawany, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady, sprzęt do przemieszczania chorych – maty, podnośnik, wózek inwalidzki, produkty przeciwoślężynowe: materace, krążki, wałki; wanna pneumatyczna do kąpieli w łóżku, poręcze, ławeczki, podnóżki,

wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego, środki pielęgnacyjne, produkty chłonne, termometry, aparaty do mierzenia ciśnienia, cewniki zewnętrzne, worki na mocz, glukometry, sprzęt stomijny, materiały opatrunkowe, preparaty dezynfekcyjne, środki ochrony indywidualnej: fartuchy, maseczki, przyłbice, rękawiczki. .

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość

4.7.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- obserwację zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń,
- obserwację reakcji werbalnych i pozawerbalnych słuchaczy

W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, poprawność wykonania, stosowanie obowiązujących zasad, stosowanie poprawnych algorytmów, dbałość o bezpieczeństwo chorego, przestrzeganie zasad zapobiegania zakażeniom szpitalnym.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.8. Program nauczania dla przedmiotu Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną

4.8.1. Cele ogólne przedmiotu

- poznanie możliwości wykorzystania urządzeń informatycznych i programów komputerowych w pracy opiekuna medycznego,
- poznanie zasad netykiety i przepisów prawnych warunkujących bezpieczne korzystanie z Internetu,
- prowadzenie dokumentacji elektronicznej,
- rozpoznawanie problemów osoby chorej i niesamodzielnej,
- planowanie działań higienicznych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych wobec osoby chorej i niesamodzielnej,
- organizowanie systemu wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej,
- współpracowanie z innymi podmiotami w realizacji działań opiekuńczych,
- podejmowanie działań na rzecz własnego rozwoju.

4.8.2. Cele operacyjne przedmiotu

- obsługiwać komputer, drukarkę, skaner,
- stosować programy komputerowe,
- tworzyć dokument elektroniczny, edytować, zapisać, wysłać,
- wyszukiwać, gromadzić, selekcjonować, przetwarzać i wykorzystywać informacje przydatne w wykonywaniu zadań zawodowych,
- prowadzić dokumentację elektroniczną pacjenta,
- przestrzegać zasad netykiety i norm prawnych korzystając z Internetu,
- chronić dane osobowe osoby chorej i niesamodzielnej,
- stosować metody, techniki oraz sprzęt do wykonania pomiarów parametrów życiowych pacjenta,
- obliczyć wskaźnik Masy Ciała,
- dokumentować wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych,
- rozpoznać problemy higieniczne, pielęgnacyjne, opiekuńcze osoby chorej i niesamodzielnej,
- współpracować z innymi osobami w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej,
- nawiązać współpracę z rodziną w rozpoznawaniu problemów osoby chorej i niesamodzielnej,
- rozróżnić rodzaje niepełnosprawności,
- rozpoznać problemy funkcjonalne osoby chorej i niesamodzielnej,
- prowadzić edukację w zakresie wykonywanych czynności higienicznych i pielęgnacyjnych,
- zdiagnozować potrzeby osoby chorej i niesamodzielnej,
- różnicować problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia,
- dokumentować zgodnie z procedurami wykonywane czynności zawodowe,
- zaplanować czynności higieniczne i pielęgnacyjnych uwzględniających rodzaj niepełnosprawności i stopień niesamodzielności oraz ocenę stanu,
- modyfikować czynności higieniczne i pielęgnacyjnych uwzględniających rodzaj niepełnosprawności i stopień niesamodzielności oraz ocenę stanu,
- prezentować profesjonalizm we współpracy z pielęgniarką, fizjoterapeutą, psychologiem, pracownikiem socjalnym, rodziną i podmiotem opieki czyli pacjentem,

- wyjaśnić podstawowe pojęcia z dotyczące opieki, zdrowia i choroby,
- wyjaśnić pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielności,
- rozpoznać problemy funkcjonalne i potrzeby biologiczne i psychospołeczne u pacjentów: z deficytami podstawowych funkcji życiowych: z chorobami przewlekłymi,
- określić wpływ choroby na sytuację ekonomiczną i społeczną jednostki,
- określić cel, wskazania, przeciwwskazania do wykonywania czynności opiekuńczych,
- dobrać metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej,
- uzasadnić dobrane metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej .
- opracować plan czynności opiekuńczych,
- zorganizować stanowisko pracy,
- dobrać materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych,
- postępować zgodnie z procedurami w zakresie wykonywania czynności opiekuńczych,
- zastosować w praktyce model pielęgnowania osoby chorej i niesamodzielnej wg Virginii Henderson lub Dorothei Orem,
- zapewnić potrzebę bezpieczeństwa osobie chorej i niesamodzielnej,
- wykonać zaplanowane czynności opiekuńcze uwzględniające stan zdrowia lub poziom samoopieki osoby chorej i niesamodzielnej,
- pomóc osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego,
- pomóc osobie chorej i niesamodzielnej w utrzymaniu aktywności fizycznej,
- postępować w sytuacjach trudnych dla osoby chorej i niesamodzielnej,
- przestrzegać praw pacjenta,
- udzielić wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w placówce ochrony zdrowia,
- współpracować z pielęgniarką w celu minimalizacji negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym,
- identyfikować rolę opiekuna jako członka zespołu terapeutycznego,
- współpracować z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym,

- uczestniczyć w twórczym rozwiązywaniu problemów osoby chorej i niesamodzielnej,
- przewidzieć skutki podejmowanych działań przez opiekuna medycznego,
- podjąć rolę koordynatora działań podejmowanych wobec osoby chorej i niesamodzielnej,
- dokonać samooceny własnych umiejętności zawodowych,
- doskonalić umiejętności zawodowe.

4.8.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 9 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Technologie informatyczne w pracy opiekuna medycznego	Komputer, Internet, poczta elektroniczna jako narzędzie pracy	8	MED.03.2. 11) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu – zadań zawodowych
	Dokumentacja elektroniczna pacjenta	8	MED.03.2. 11) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami zawodowymi i kodem dostępu
	Ochrona danych osobowych	3	MED.03.2. 11) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzega zasad netykiety i norm prawnych – dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Zadania opiekuna medycznego w rozpoznawanie problemów osoby chorej i niesamodzielnej	Zastosowanie metod, technik oraz sprzętu do wykonania pomiarów parametrów życiowych pacjenta oraz obliczanie wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index 	5	MED.03.3. 1) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów wzrostu, masy ciała, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania: pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI)
	Dokumentowanie wyników pomiarów	1	MED.03.3. 1) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> dokumentuje wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych
	Rozpoznawanie problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka 	3	MED.03.3. 1) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
Współpraca opiekuna medycznego w	Współpraca opiekuna medycznego z innymi członkami zespołu	4	MED.03.3. 2) współpracuje w procesie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej objaśnia potrzebę współpracy w procesie

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	terapeutycznego 		rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
	Rola rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	5	MED.03.3. 2) współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	Rozpoznawanie problemów funkcjonalnych podopiecznego	10	MED.03.4. 1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby – biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia
	Rodzaje niepełnosprawności i stopnie niesamodzielności	10	MED.03.4. 1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
			funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	
	Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	20	MED.03.4. 1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu – pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie – terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa
Planowanie czynności opiekuńczych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	Podstawowe pojęcia dotyczące opieki zdrowia i choroby 	2	MED.03.6. 1) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków – niesamodzielności
	Czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej 	10	MED.03.6. 1) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby	<ul style="list-style-type: none"> – omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
			chorej i niesamodzielnej (ek)	– sporządza plan czynności opiekuńczych
	Sprzęt, przybory, materiały i środki wykorzystywane w pracy opiekuna medycznego 	7	MED.03.6. 1) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	– dobiera metody i techniki do wykonywania – czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych
Wykonywanie czynności opiekuńczych wobec osoby chorej i niesamodzielnej 	Organizacja czynności opiekuńczych nad osobą chorą i niesamodzielną	18	MED.03.6. 2) wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	– omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do życia i szeroko pojętym – bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie – mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych – przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych
	Organizacja życia codziennego	25	MED.03.6. 2) wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	– pomaga osobie chorej i niesamodzielnej – w wykonywaniu czynności życia codziennego – i utrzymaniu aktywności fizycznej
	Aktywizacja osoby chorej i niesamodzielnej	25	MED.03.6. 2) wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	– posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej – w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego – przestrzega procedur postępowania ze sprzętem i materiałami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania czynności opiekuńczych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Organizowanie systemu wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej	Sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej 	8	MED.03.6. 3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	– opisuje trudne sytuacje życiowe i omawia formy wspierania osoby chorej i niesamodzielnej
	Pobyt osoby chorej i niesamodzielnej w placówce ochrony zdrowia 	6	MED.03.6. 3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	– omawia rolę opiekuna w adaptacji osoby chorej i niesamodzielnej do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej
	Wsparcie osoby chorej i niesamodzielnej	10	MED.03.6. 3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	– udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela profesjonalnego wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym
Współpraca z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym	Opiekun medyczny jako członek zespołu terapeutycznego 	14	MED.03.6. 4) współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym (ek)	– omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia kompetencje jego członków w procesie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną (w tym lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty, terapeutę zajęciowego, logopedy, psychologa) – uzasadnia konieczność współpracy opiekuna medycznego z zespołem terapeutycznym i wymienia główne zakresy współdziałania w obszarze aktywizowania i usprawniania ruchowego osoby chorej i niesamodzielnej – dokumentuje wykonane czynności zawodowe – realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, także z użyciem technik komputerowych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Skutki podejmowanych działań przez opiekuna medycznego		MED.03.8. 3 przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – zarządza czasem pracy oraz zarządzać sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście – przestrzegania norm i procedur – rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje – wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań – przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych – problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje
	Opiekun medyczny jako koordynator przydzielonych zadań		MED.03.9. 3 kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy – opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu – stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań – przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane – decyzje – monitoruje działania zespołu zadaniowego – sporządza sprawozdania z realizacji działań – zespołowych
	Innowacyjność w pracy opiekuna medycznego		MED.03.9. 4 wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy

4.8.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, pokaz z objaśnieniem, uczestnictwo w pracy w warunkach naturalnych, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: grupowa – grupy powinny liczyć 6 – 8 osób.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne:

- prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, aplikacje i programy komputerowe ukazujące zjawiska fizjopatologiczne, opisy przypadków. programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej
- naturalne środowisko placówek ochrony zdrowia, domów pomocy społecznej.

Podręczniki:

1. Ciuruś M., Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia., Instytut problemów ochrony zdrowia, Warszawa 2013
2. Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
3. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne , red. naukowa: Klimaszewska K. Baranowska A, Krajewska-Kułak E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
4. Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
5. Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
6. Szwałkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
7. Szwałkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
8. Umiejętności pielęgniarstwa Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017

Portale i strony internetowe:

- mp.pl,
- niepełnosprawni.pl,

Warunki realizacji:

Zajęcia praktyczne powinny odbywać się w placówkach ochrony zdrowia, domach pomocy społecznej uwzględniających profil pacjentów, w ramach którego możliwa jest realizacja działań opiekuńczych wobec osoby chorej i niesamodzielnej w naturalnym środowisku.

Możliwość realizacji części zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość

4.8.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- testy praktyczne,
- analizę dokumentów,
- przedłużoną obserwacją słuchacza,
- samoocenę, ocenę zespołu i nauczyciela

W ocenie należy uwzględnić poprawność wykonania czynności, stosowanie obowiązujących zasad, stosowanie poprawnych algorytmów, dbałość o bezpieczeństwo chorego, przestrzeganie zasad zapobiegania zakażeniom szpitalnym. W warunkach naturalnych placówek ochrony zdrowia i domów pomocy społecznej bardzo ważne jest zaangażowanie w wykonywanie zadań zawodowych i podmiotowość osoby chorej i niesamodzielnej.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.9. Program nauczania dla przedmiotu Bezpieczeństwo i higiena pracy

4.9.1. Cele ogólne przedmiotu

- poznanie systemu oraz regulacji prawnych ochrony pracy,
- poznanie zagrożeń występujących w środowisku pracy opiekuna medycznego,
- nabycie umiejętności wykonywania zadań zawodowych zgodnie z zasadami ergonomii, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.

4.9.2. Cele operacyjne przedmiotu

- opisywać zadania i uprawnienia instytucji działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska,
- opisywać obowiązki i uprawnienia pracodawcy oraz pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,

- identyfikować podstawowe akty normatywne prawa pracy,
- rozróżniać zagrożenia i narażenia występujące w środowisku pracy opiekuna medycznego,
- określać konsekwencje zdrowotne oddziaływania czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych w środowisku pracy opiekuna medycznego,
- stosować procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy,
- reagować w sytuacjach pożaru, awarii, wypadku,
- postępować zgodnie z instrukcjami obowiązującymi w zakładzie pracy w sytuacjach pożaru, awarii, wypadków,
- określać kryteria warunkujące bezpieczeństwo stanowiska pracy opiekuna medycznego,
- organizować stanowisko pracy opiekuna medycznego z uwzględnieniem zasad ergonomii,
- rozróżniać środki ochrony indywidualnej stosowane w zakładach ochrony zdrowia,
- opisywać przeznaczenie oraz procedury stosowania poszczególnych środków ochrony indywidualnej,
- stosować środki ochrony indywidualnej zgodnie z przepisami oraz procedurami użytkowania,
- przewidzieć skutki podejmowanych działań w kontekście bezpieczeństwa i higieny pracy,
- potrafi wprowadzić rozwiązania techniczne i organizacyjne mające wpływ na poprawę warunków i jakość pracy.

4.9.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 10 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla efektu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie opiekuna medycznego.	System i regulacje prawne ochrony pracy 	2	<p>MED.03.1. 1) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy (ew)</p> <p>MED.03.1. 2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)</p> <p>MED.03.1. 3) opisuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym przestrzegania obowiązujących standardów i procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
	Zagrożenia w środowisku pracy 	2	MED.03.1. 4) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony śluzowe oraz układ oddechowy omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla efektu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie
	Ochrona przeciwpożarowa 	2	MED.03.1. 5) stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w zakładzie pracy – wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej
	Ergonomia stanowiska pracy 	2	MED.03.1. 6) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, i przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady organizacji przestrzeni – pielęgnacyjnej, takie jak: likwidacja barier architektonicznych oraz czysta, sucha podłoga – określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo na stanowisku pracy, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych – stosuje bezpieczne metody przemieszczania – pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz – przenoszenia ciężkich przedmiotów
	Środki ochrony indywidualnej 	2	MED.03.1. 7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przeznaczenie odzieży służbowej i ochronnej, w tym odzieży, obuwia, rękawic – stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy
	Kompetencje personalne i społeczne		MED.03.8. 3) przewiduje skutki podejmowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> – zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście – przestrzegania norm i procedur – rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla efektu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				konsekwencje <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań – przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje
	Organizacja małych zespołów		MED.03.8. 4) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy

4.9.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: wykład, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku, film dydaktyczny, analiza dokumentów, ćwiczenia przedmiotowe, metody i techniki kształcenia na odległość.

Formy: zbiorowa, grupowa.

Metody i formy nauczania należy dostosować do indywidualnych potrzeb słuchacza.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne, opisy przypadków, dokumenty i akty prawne z zakresu prawa pracy, środki czyszczące i dezynfekcyjne, rękawice, przyłbice, maski, fartuchy itp., sprzęt w pracowni umiejętności, instrukcje użytkowania sprzętu medycznego, instrukcje przeciwpożarowe, instrukcje ewakuacyjne, sprzęt gaśniczy, opisy przypadków, programy i aplikacje komputerowe do komunikacji zdalnej.

Podręczniki:

1. Rączkowski B., BHP w praktyce, Wydawnictwo ODDK, Gdańsk 2020
2. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Kodeks pracy, (Dz. U. z 30 lipca 2020 r. poz. 1320)
3. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 poz. 59),
4. Ustawa z dnia 15 grudnia 2011 r. zmieniająca ustawę o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2011 nr 288 poz.1688),

Portale i strony internetowe:

- isap.sejm.gov.pl,
- pip.gov.pl
- gov.pl
- ciop.pl
- imp.lodz.pl
- instrukcja.portal-ppoz.pl

Warunki realizacji:

Zajęcia dydaktyczne powinny odbywać się w sali wyposażonej w projektor multimedialny oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu i drukarką

Możliwość realizacji zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem programów i aplikacji komputerowych kształcenia na odległość

4.9.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone w oparciu o:

- ustne i pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności,
- testy dydaktyczne,
- obserwację zaangażowania słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń,

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na reakcje werbalne i pozawerbalne słuchaczy. W ocenie ćwiczeń należy uwzględnić zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.10. Program nauczania dla przedmiotu Język obcy zawodowy

4.10.1. Cele ogólne przedmiotu

- Zapoznanie się i stosowanie w praktyce terminologii branżowej w języku obcym.
- Kształtowanie samodzielności w stosowaniu języka obcego w pracy zawodowej opiekuna medycznego.
- Rozwijanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji w celu podnoszenia kompetencji językowych w zawodzie opiekuna medycznego.

4.10.2. Cele operacyjne przedmiotu

Po zakończeniu kursu słuchacz potrafi:

- nazwać obowiązki i wykonywane czynności zawodowe w języku obcym,
- nazwać materiały, środki, przybory, narzędzia i urządzenia niezbędne do wykonywania pracy opiekuna medycznego w języku obcym,
- stosować terminologię związaną z pracą opiekuna medycznego przy opracowaniu dokumentacji niezbędnej do wykonywania zawodu,
- komunikować się z osobą chorą i niesamodzielną i/lub jej rodziną,
- komunikować się z zespołem współpracowników.
- korzystać ze słowników specjalistycznych jedno i dwujęzycznych,
- korzystać (wyszukiwać, selekcjonować i krytycznie przetwarzać informacje) z zasobów Internetu oraz z obcojęzycznych broszur informacyjnych, poradników, zasad, norm i procedur związanych z tematyką zawodową opiekuna medycznego

4.10.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 11 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
Język obcy w pracy opiekuna	Specyfika zawodu opiekuna	6	MED.03.7.1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze	– wymienia podstawowe obowiązki zawodowe opiekuna medycznego (<i>np. Zajmuję się...</i> ,

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
medycznego	medycznego		<p>szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ol style="list-style-type: none"> ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie z dokumentacją związaną z danym zawodem z usługami świadczonymi w danym zawodzie <p>MED.03.7.2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) <p>MED.03.7.5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>	<p><i>Jestem odpowiedzialny za...</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa podstawowe oddziały szpitalne i określa specyfikę ich funkcjonowania i porusza się w środowisku szpitalnym (np. <i>Jak mogę dostać się na oddział kardiologiczny</i>) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym interpretuje krótkie teksty pisemne dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych opiekuna medycznego np. w postaci notatki, e-maila rozpoznaje i stosuje poprawnie środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem, głównymi technologiami stosowanymi w zawodzie i usługami świadczonymi w zawodzie
	Stosowanie terminologii	4	MED.03.7.1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze	<ul style="list-style-type: none"> nazywa części ciała i wymienia podstawowe schorzenia, choroby i problemy pacjenta

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
	medycznej do opisu schorzeń i stanu zdrowia pacjenta w języku obcym		szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie MED.03.7.5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	MED.03.7(1e)* – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym z zachowaniem poprawności gramatyczno-leksykalnej – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, <i>np. prezentację nt. schorzeń pacjenta lub sposobu działania jakiejś procedury terapeutycznej</i> MED.03.7.5(4)*
	Stosowanie terminologii medycznej do obsługi narzędzi i/lub urządzeń w pracy opiekuna medycznego w języku obcym	2	MED.03.7.1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie MED.03.7.3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności	– nazywa podstawowe materiały, środki, narzędzia i/lub urządzenia niezbędne do wykonywania obowiązków zawodowych (<i>np. nosze, wózek inwalidzki etc.</i>) MED.03.7.1b* – wskazuje problemy ze sprzętem (<i>Nie działa, jest uszkodzone</i>) MED.03.7.1b* – wyjaśnia w prosty sposób jak korzystać z danej pomocy medycznej (<i>np. zawiera podnózek i gumowe uchwyty, chwycić mocno obiema rękami</i>) MED.03.7.3.(1)*

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
			zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)	
	Stosowanie słownictwa niezbędnego do zachowania zasad BHP	2	MED.03.7.1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie MED.03.7.6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – zna i posługuje się podstawową terminologią związaną z BHP MED.03.7.1(1a)* – zna i formułuje instrukcje, zakazy, nakazy związane z bezpieczeństwem i ochroną zdrowia w środowisku pracy – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe angażując się w scenki, dialogi i zadania odzwierciedlające środowisko pracy
	Dokumentowanie działań opiekuna medycznego wobec	2	MED.03.7.1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych),	<ul style="list-style-type: none"> – zna i posługuje się podstawowymi formularzami i dokumentacją zawodową – określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
	pacjenta w języku obcym		<p>umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ol style="list-style-type: none"> ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie z dokumentacją związaną z danym zawodem z usługami świadczonymi w danym zawodzie <p>MED.03.7.2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) <p>MED.03.7.3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) 	<p>np. w instrukcji od przełożonego e-mail lub notatce dotyczącej obsługi pacjenta MED.03.7.2(1)*</p> <ul style="list-style-type: none"> znajduje w wypowiedzi/tekście podstawowe informacje niezbędne do wykonywania zadań zawodowych (np. w notatce lub instrukcji ustnej od przełożonego dotyczącej wykonania czynności przy pacjencie) MED.03.7.2(2)* opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi skorzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego wyszukuje i korzysta z informacji zawodowych pozyskane z różnych obcojęzycznych źródeł rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu układa informacje w określonym porządku stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze korzysta z tekstów w języku obcym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
			<p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)</p> <p>MED.03.7.6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:</p> <p>a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem</p> <p>b) współdziała w grupie</p> <p>c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym</p> <p>b) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne</p>	
Porozumiewanie się z pacjentem i współpracownikami w języku obcym	Porozumiewanie się z pacjentem i jego rodziną	8	<p>MED.03.7.1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <p>a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem</p> <p>b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie</p> <p>c) z dokumentacją związaną z danym zawodem</p> <p>d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie</p> <p>MED.03.7.3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – stosuje terminologię w języku obcym umożliwiającą zebranie podstawowych informacji o stanie zdrowia osoby chorej i niesamodzielnej <i>np. Jak się dzisiaj Pan/ Pani miewa? MED.03.7.4 (2)*</i> – stosuje podstawową terminologię do wykonywania podstawowych czynności przy pacjencie <i>np. zegnij nogę w kolanie, usiądź wygodnie</i> – przekazuje podstawowe informacje rodzinie

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
			<p>realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)</p> <p>MED.03.7.4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>MED.03.7.5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności</p>	<p>pacjenta na temat samopoczucia swojego podopiecznego (np. <i>Czuje się dobrze; miał wykonany zabieg... etc.</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pacjentowi prostym językiem czynności które będzie wykonywał – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela pacjentowi instrukcji i wskazówek, określa zasady współpracy) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko w rozmowie z pacjentem lub jego rodziną – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa MED.03.7.6 (5) – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis i środki niewerbalne MED.03.7.6 (6) – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia na temat swojego podopiecznego w rozbudowany sposób MED.03.7.4 (2) – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi MED.03.7.4 (4) – pyta o upodobania i intencje innych osób, MED.03.7.4 (5) – proponuje, zachęca pacjenta do współpracy MED.03.7.4 (5)

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
			<p>zawodowych</p> <p>MED.03.7.6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)
	Porozumiewanie się z personelem medycznym	8	<p>MED.03.7.1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie <p>MED.03.7.2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – rozumie wypowiedzi dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych np. <i>czyta polecenia i instrukcje od innych specjalistów etc.</i> – formułuje krótkie i zrozumiałe teksty pisemne umożliwiające komunikowanie się w środowisku pracy (np. <i>pisze e-mail, notatkę do przełożonego lub kolegi z innej zmiany z prostym opisem czynności czy zabiegów wykonanych przy pacjencie</i>) MED.03.7.3 (4)* – formułuje krótkie i zrozumiałe wypowiedzi umożliwiające komunikowanie się w środowisku pracy np. opisuje ustnie czynności do wykonania i/lub wykonane przy pacjencie – rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę interakcji z personelem medycznym

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
			<p>artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)</p> <p>MED.03.7.3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)</p> <p>MED.03.7.4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia od specjalistów i innych terapeutów – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami w interakcji z lekarzem specjalistą – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis i środki niewerbalne MED.03.7.6 (6) – rozpoznaje i stosuje poprawnie lub bezbłędnie środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem, z głównymi technologiami stosowanymi w zawodzie i usługami świadczonymi w zawodzie MED.03.7.1* – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi MED.03.7.4 (4) – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację np. <i>opracowuje procedurę wykonywaną przy pacjencie</i> MED.03.7.5(4) – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe MED.03.7.6 (2)

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
			<p>zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>MED.03.7.5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>MED.03.7.6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:</p> <p>a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem</p> <p>b) współdziała w grupie</p> <p>c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym</p> <p>d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne</p>	
Kompetencje personalne i społeczne			<p>MED.03.8.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)</p> <p>MED.03.8.2) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych (ep)</p> <p>MED.03.8.3) przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)</p> <p>MED.03.8.5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozwija wiedzę i umiejętności zawodowe – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
			MED.03.8.8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnionych błędów – opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnymi doświadczeniami z innymi pracownikami – wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje w trakcie prezentacji ustnej ;ub korespondencji pisemnej – interpretuje mowę ciała – wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej – udziela informacji zwrotnej w komunikacji z pacjentem – przestrzega zasad etykiety językowej
Organizacja pracy małych zespołów			MED.03.8.2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew) MED.03.8.3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole przy pracy w grupach – przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu podczas realizacji grupowej pracy projektowej – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań w trakcie realizacji projektu/ prezentacji zespołowej – przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje - zachęca członków zespołu do wykonywania zadań w trakcie realizacji

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej <i>Oznaczenie * (możliwa realizacja w formie zdalnej)</i>
				projektu/ prezentacji zespołowej

4.10.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Propozycje metod nauczania:

Zaleca się stosowanie różnych metod nauczania w celu zwiększenia efektywności przekazu i przyswajania wiedzy. Zaleca się stosowanie metod aktywizujących. Dominującą metodą powinna być metoda ćwiczeń oraz przypadku, które w praktyce pozwolą zastosować przyswojoną wiedzę. Metoda odwróconej klasy, natomiast zaktywizuje słuchaczy do pracy w indywidualnym tempie i w dowolnym czasie.

Dodatkowo można stosować; prezentację multimedialną, pracę w grupach (dyskusja), pracę w parach (symulacja dialogów i dogrywanie scenek sytuacyjnych), rozwiązywanie sytuacji problemowych, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach, zdjęciach, ilustracjach, analizę dokumentacji, wyszukiwanie informacji w środkach masowego przekazu (web search) aktywizującą metodą tekstu przewodniego, obserwacja własnego ciała, pogadankę, burzę mózgów, projekt.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form: indywidualnie, w parach lub grupowo; w trakcie realizacji zadania/ lub bezpośrednio po, słuchacze powinni otrzymywać informację zwrotną dopasowaną do treści danego zadania.

Treści oraz formy pracy powinny być nadbudowywane i dostosowane do potrzeb i możliwości słuchaczy w oparciu o podstawowe wiadomości z języka obcego zawodowego.

Obudowa dydaktyczna:

Literatura oraz wszystkie materiały powinny być dobrane przez nauczyciela w zależności od tego, jakiego języka będzie uczył się słuchacz. Podręczniki i materiały wymagają ciągłej aktualizacji przez nauczyciela. Dopuszcza się stosowanie materiałów autentycznych (po odpowiednim zaadaptowaniu treści do poziomu słuchacza) w celu uatrakcyjnienia przekazu.

Środki dydaktyczne do przedmiotu: prezentacje multimedialne, filmy, podręczniki z nagraniami audio i zasobami multimedialnymi, tablice, dokumentacja medyczna, materiały autentyczne (czasopisma i magazyny branżowe, ulotki, broszurki informacyjne, zapisy w blogach) o tematyce dotyczącej pracy opiekuna medycznego w języku obcym

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni językowej lub innej sali dydaktycznej wyposażonej w komputer/laptop z dostępem do Internetu oraz projektor multimedialny z nagłośnieniem, co umożliwi korzystanie z materiałów audiowizualnych w trakcie zajęć. Sala powinna być wyposażona w drukarkę oraz skaner. Dopuszcza się też realizację zajęć w formie 'na odległość' przy pomocy dostępnych narzędzi pracy zdalnej np. platformę edukacyjną Moodle, Google Classroom, Zoom, MS Teams. W przypadku realizacji zajęć w formie zdalnej należy duży nacisk położyć na zastosowanie narzędzi umożliwiających kontakt bezpośredni ze słuchaczami w czasie synchronicznym za pomocą kamery i mikrofonu co umożliwi realizację wszystkich założonych celów edukacyjnych i osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się (w tym mówienie, wypowiadanie się).

4.10.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń i zadań. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne:

- zawartość merytoryczną ćwiczeń,
- ich poprawność językową (leksykalno-gramatyczną),
- formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu (ocena formująca). Na początku kursu zaleca się przeprowadzenie diagnozy wstępnej poziomu językowego słuchaczy co pozwoli dopasować szczegółowe treści oraz metody pracy z grupą słuchaczy.

Sprawdzenie spełnienia kryteriów weryfikacji powiązanych z tematami prowadzonymi z użyciem technik kształcenia na odległość odbywa się tymi samymi metodami, jak w przypadku zajęć stacjonarnych. Jeśli nauczyciele posiadają dostęp do interaktywnych materiałów sprawdzających warto włączyć je do metod oceniania osiągnięć uczestników kursu.

Zalecane FORMY sprawdzenia osiągnięć edukacyjnych słuchaczy:

- test pisemny: testowy z zadaniami/pytaniem zamkniętymi (pojedynczy lub wielokrotny wybór, pytania prawda/ fałsz) lub otwartymi (np. proste transformacje, słowotwórstwo i parafraza językowa)
- krótka lub dłuższa wypowiedź pisemna – e-mail, list, notatka
- wypowiedź ustna: wykonanie pracy/projektu/ prezentacji zaliczeniowej
- zaangażowanie w bieżącej pracy na zajęciach (interakcja z nauczycielem i innymi słuchaczami, realizacja scenek, odgrywanie ról, etc.)

KRYTERIA – określane są indywidualnie, muszą zostać przedstawione słuchaczom na początku kursu i zachować stosowność wobec zaplanowanych efektów uczenia się; mogą wskazywać wymagania formalne i merytoryczne

OCENA FORMUJĄCA – prowadzona w trakcie zajęć (może być etapowo) przez nauczycieli i słuchaczy. Daje informacje podstawowe zarówno nauczycielowi, jak i słuchaczom. Może obejmować oceny „częstkowe” z zajęć, np. za przygotowanie się do ćwiczeń, zaangażowanie w pracę na zajęciach, kontrolne testy, kartkówki, opracowanie projektu czy prezentacji, wypowiedź ustną (odegranie scenki czy dialogu w parach) itp. Wskazane jest określenie wagi (np. w procentach całości oceny) każdej z ocen formujących. W ocenę należy zaangażować również samych słuchaczy (samoocena, ocena rówieśnicza).

OCENA PODSUMOWUJĄCA - Ocena kończąca przedmiot, może być wynikiem uzyskanym z ocen formujących

Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- aktywność słuchaczy,
- stosowanie poznanych zwrotów i słownictwa w zainscenizowanych sytuacjach.

W ocenie końcowej należy uwzględnić wyniki wszystkich metod oceniania stosowanych przez nauczyciela.

Proponowane metody badawcze zastosowane w ewaluacji przedmiotu:

- ankieta – kwestionariusz ankiety;
- obserwacja – arkusz obserwacji (również rówieśniczej)
- wywiad, rozmowa – lista pytań;
- analiza dokumentów – arkusz informacyjny, dyspozycje do analizy dokumentów;
- pomiar dydaktyczny – sprawdzian, test.

Efekty kształcenia nr 2 i 6 uczący się powinien osiągnąć na poziomie co najmniej A1.

Efekty kształcenia nr 1, 3, 4, 5 uczący się powinien osiągnąć na poziomie co najmniej A2. Uczący się może osiągnąć efekty w zakresie JOZ na wyższym poziomie w zależności od swoich możliwości.

Organizator może podnieść poziom kształcenia.

4.11. Program nauczania dla przedmiotu Praktyka zawodowa

4.11.1. Cele ogólne przedmiotu

- stosowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie ochrony zdrowia,.
- komunikowanie się w zespole terapeutycznym, z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną,
- udzielanie pierwszej pomocy w zagrożeniu zdrowia i życia pacjenta/podopiecznego,
- organizowanie stanowiska pracy opiekuna medycznego,
- planowanie czynności higienicznych, opiekuńczych i pielęgnacyjnych zależnie od rozpoznanej sytuacji pacjenta/podopiecznego,
- wykonywanie działań czynności, opiekuńczych i pielęgnacyjnych wobec osoby chorej i niesamodzielnej,
- prowadzenie edukacji zdrowotnej osobą chorą i niesamodzielnej oraz jej rodziny,
- dokumentowanie wykonywanych czynności zawodowych,
- respektowanie praw pacjenta w trakcie wykonywania zadań zawodowych,
- dbanie o prestiż i wizerunek zawodu opiekuna medycznego,
- rozpoznawanie problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku,
- świadczenie usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku.

4.11.2. Cele operacyjne przedmiotu

- poznać przepisy BHP obowiązujące w zakładzie ochrony zdrowia,
- rozpoznać czynniki ryzyka na stanowisku pracy,
- zapobiegać zagrożeniom dla zdrowia i życia w środowisku pracy,

- postępować zgodnie z instrukcjami obowiązującymi w zakładzie pracy w sytuacjach pożaru, awarii, wypadków,
- tworzyć warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się,
- stosować różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się,
- komunikować się z osobą niesłyszącą,
- nawiązać przyjazne relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną,
- stosować zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną,
- wykazać się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną,
- radzić sobie ze stresem wykorzystując poznane metody i techniki,
- postępować w sytuacji trudnej w środowisku pracy,
- prowadzić negocjacje i mediacje w sytuacji trudnej w środowisku pracy,
- zaplanować pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań,
- reagować na psychospołeczne zagrożenia w środowisku pracy,
- rozpoznać sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej,
- postępować w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną,
- udzielić pierwszej pomocy pacjentowi/podopiecznemu w zagrożeniu życia i zdrowia,
- współdziałać z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych,
- edukować osobę chorą i niesamodzielną lub jej rodzinę w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia,
- ocenić stan pacjenta/podopiecznego w aspekcie wykonywania zadań opiekuna medycznego,
- zaplanować działania pielęgnacyjne u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu,
- zapobiegać zakażeniom w zakładzie ochrony zdrowia,
- organizować warunki pracy opiekuna medycznego,
- wykonywać czynności higieniczne i pielęgnacyjne,

- wykonywać zabiegi lecznicze zgodnie z kompetencjami opiekuna medycznego, we współpracy z pielęgniarką/lekarzem,
- rozpoznać problemy i potrzeby osoby chorej i niesamodzielnej,
- planować czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze dla osoby chorej i niesamodzielnej,
- wykonać czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze u osoby chorej i niesamodzielnej,
- organizować życie codzienne osobie chorej i niepełnosprawnej,
- aktywizować osobę chorą i niesamodzielną,
- udzielić wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej oraz jej rodzinie,
- współpracować w zespole terapeutycznym w środowisku pracy,
- zarządzać czasem pracy oraz zarządzać sobą w czasie wykonywania czynności zawodowych opiekuna medycznego,
- wykazać się kreatywnością i otwartością na zmiany w środowisku pracy,
- podjąć rolę lidera/koordynatora przydzielonych zadań,
- respektować prawa pacjenta w trakcie wykonywania zadań zawodowych,
- przestrzegać tajemnicy zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu i miejscem pracy,
- stosować zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku,

4.11.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

PRAKTYKA ZAWODOWA CZ. I (35 GODZIN)

Tabela 12 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie opiekuna medycznego.	Zapobieganie zagrożeniom w środowisku pracy	2	<p>MED.03.1. 1) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy (ew)</p> <p>MED.03.1. 3) opisuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)</p> <p>MED.03.1. 4) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy (ew)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym przestrzegania obowiązujących standardów i procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony śluzowe oraz układ oddechowy omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> – długotrwałe gozapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy
			<p>MED.03.1. 6) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, i przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)</p> <p>MED.03.1. 7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, – takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i – oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający – podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie – przewodów elektrycznych – stosuje bezpieczne metody przemieszczania – pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz – przenoszenia ciężkich przedmiotów – stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności – od wykonywanej pracy
	Ochrona przeciwpożarowa	1	MED.03.1. 5) stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony – przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji – obowiązującej w zakładzie pracy – wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek – pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania – na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji – ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	Komunikacja interpersonalna	2	MED.03.8.8 stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje interpretuje mowę ciała w komunikacji wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej przestrzega zasady asertywności w komunikacji interpersonalnej udziela informacji zwrotnej przestrzega zasad etykiety językowej
Posługiwanie się językiem migowym	Komunikacja z osobą niesłyszącą	1	MED.03.2.7 posługuje się językiem migowym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń pomaga pacjentom niedosłyszącym w dostępie do usług medycznych porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym
Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	Udzielanie pierwszej pomocy w zagrożeniu życia i zdrowia pacjenta/podopiecznego	1	<p>MED.03.1.8 udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)</p> <p>MED.03.2.5 stosuje zasady udzielania</p>	<ul style="list-style-type: none"> ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej powiadamia odpowiednie służby prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
			pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)	<p>podstawowych czynności życiowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne – zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji – posługuje się automatycznym defibrylatorem – zewnętrznym (AED – Automatyczny Elektryczny Defibrylator)
Promocja i profilaktyka zdrowia	Udział opiekuna medycznego w promocji i profilaktyce zdrowia	1	MED.03.2.8 podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków – zaniedbań pielęgnacyjnych
Edukacja zdrowotna	Udział opiekuna medycznego w edukacji zdrowotnej	2	MED.03.5.7 przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opracowuje plan edukacji osoby chorej – i niesamodzielną lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej – i niesamodzielną lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia
Etyka zawodowa opiekuna medycznego	Etyczne uwarunkowania zawodu opiekuna medycznego	1	MED.03.8.1 przestrzega zasady kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka – wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci – przestrzega zasad związanych z ochroną własności

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> – intelektualnej i ochroną danych osobowych – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych
Pacjent jako podmiot opieki	Ocena stanu pacjenta	2	MED.03.3.4 rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi – zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce
	Planowanie działań opiekuńczych i pielęgnacyjnych	2	MED.03.4.3 modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną – planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu – planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Zapobieganie zakażeniom	2	MED.03.5.4 przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu – jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
	Organizacja warunków pracy opiekuna medycznego	2	MED.03.5.1 organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	16	MED.03.5. 2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje profilaktykę przeciwoleżynową – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta
PRAKTYKA ZAWODOWA II SEMESTR – 105 godzin (3 tygodnie)				

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie opiekuna medycznego.	Zapobieganie zagrożeniom w środowisku pracy	2	<p>MED.03.1. 4) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy (ew)</p> <p>MED.03.1. 6) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, i przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)</p> <p>MED.03.1. 7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania – osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie – zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy – dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych – stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów – stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy
	Ochrona przeciwpożarowa	1	MED.03.1. 5) stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w zakładzie pracy – wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Sytuacje trudne w pracy opiekuna medycznego	2	<p>MED.03.5.6 przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)</p> <p>MED.03.8.4 radzi sobie ze stresem (ew)</p> <p>MED.03.3. 6 przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania wskazuje przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej opisuje i stosuje techniki radzenia sobie z emocjami i stresem wdraża procedury w razie stwierdzenia objawów występowania przemocy podejmuje działania dotyczące profilaktyki przemocy
Posługiwanie się językiem migowym	Komunikacja z osobą niesłyszącą	2	MED.03.2.7 posługuje się językiem migowym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń pomaga pacjentom niedosłyszącym w dostępie do usług medycznych porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym
Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	Udzielanie pierwszej pomocy w zagrożeniu życia i zdrowia pacjenta/podopiecznego	2	MED.03.1.8 udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej powiadamia odpowiednie służby prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
			MED.03.2.5 stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – nieurazowych stanach nagłego zagrożenia – zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów – podstawowych czynności życiowych – wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne – zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji – posługuje się automatycznym defibrylatorem – zewnętrznym (AED – Automatyczny Defibrylator Zewnętrzny)
Etyka zawodowa opiekuna medycznego	Etyczne uwarunkowania zawodu opiekuna medycznego	2	MED. 03.8.1 przestrzega zasad etyki osobistej i zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka – wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Pacjent jako podmiot opieki	Zapobieganie zakażeniom	5	MED.03.5. 4) przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu – jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
	Wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	15	MED.03.5. 2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje profilaktykę przeciwoleżynową – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta
	Wykonywanie zabiegów leczniczych	15	MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarcie – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> - tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) - (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia - pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza - różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych - utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej - dokonuje wymiany worka stomijnego - wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz - dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne - prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów, - prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji - wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwwzapalne i kąpiele lecznicze
Zadania opiekuna medycznego w rozpoznawaniu problemów osoby chorej i niesamodzielnej oraz planowaniu	Rozpoznawanie problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	10	MED.03.3. 1) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania: - pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, - ciśnienia tętniczego, oddechu, temperatury ciała, - obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) - dokumentuje wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych - wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
czynności pielęgnacyjnych i opiekuńczych			MED.03.3. 2) współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia – nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
	Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych	7	<p>MED.03.4. 1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)</p> <p>MED.03.6. 1) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych – sporządza plan czynności opiekuńczych
Czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	Wykonywanie czynności opiekuńczych wobec osoby chorej i niesamodzielnej	33	MED.03.6. 2) wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej – posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami podczas wykonywania czynności opiekuńczych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej – w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego – przestrzega procedur postępowania ze sprzętem i materiałami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania czynności opiekuńczych
	Wsparcie dla osoby chorej i niesamodzielnej	7	MED.03.6. 3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostycznoterapeutycznym
Współpraca w zespole terapeutycznym i opiekuńczym	Zarządzanie zmianą w zawodzie opiekuna medycznego		MED.03.8. 2 wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów – stosuje techniki twórczego myślenia podczas rozwiązywania problemu – działa w sytuacji zmiany warunków pracy, stanu podopiecznego, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych – wskazuje możliwości wprowadzania zmiany w realizacji zadań zawodowych – planuje i wykonuje działania pielęgnacyjnoopiekuńcze zgodnie z przyjętym planem i czasem – dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań w

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				– kontekście jakości świadczonych usług
	Skutki podejmowanych działań przez opiekuna medycznego		MED.03.8. 3 przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście – przestrzegania norm i procedur – rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz – ocenia ich konsekwencje – przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje
	Zespół terapeutyczny	2	MED.03.6. 4) współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – dokumentuje wykonane czynności zawodowe – realizowane we współpracy z członkami zespołu – terapeutycznego, także z użyciem technik komputerowych
	Opiekun medyczny jako koordynator przydzielonych zadań		MED.03.9. 3 kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań – przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje – monitoruje działania zespołu zadaniowego – sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych
	Innowacyjność w pracy opiekuna medycznego		MED.03.9. 4 wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> – celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu – poprawę wydajności i jakości pracy

4.11.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania: ćwiczenia praktyczne w warunkach rzeczywistych, dyskusja dydaktyczna, fokus, studium przypadku, analiza dokumentów, próba pracy, praca w zespole.

Formy: indywidualna, grupowa.

Obudowa dydaktyczna:

Środki dydaktyczne: wyposażenie zakładów ochrony zdrowia, dokumentacja pacjenta

Podręczniki:

1. Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016
2. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne, red. naukowa: Klimaszewska K., Baranowska A, Krajewska-Kułak E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
3. Procedury pielęgniarstwa. Podręcznik dla studiów medycznych, red. naukowa: Kózka M., Płaszewska-Żywko Lucyna, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2009
4. Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
5. Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
6. Szwałkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
7. Szwałkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
8. Umiejętności pielęgniarstwa Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017

Warunki realizacji:

Praktyka zawodowa realizowana u pracodawcy (oddział szpitalny, dom pomocy społecznej, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy).

4.11.5. . Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych powinno być przeprowadzone w oparciu o bieżącą obserwację uczestnictwa w pracy, samoocenę słuchacza, grupy.

W czasie obserwacji należy zwrócić uwagę na reakcje werbalne i pozawerbalne słuchaczy, poziom zaangażowania w pracę, komunikowanie się i współpracę w zespole terapeutycznym, organizację pracy, poziom wykonania zadań, przestrzeganie procedur, satysfakcję osoby chorej i niesamodzielnej z wykonanej czynności, bezpieczeństwo osoby chorej i niesamodzielnej, przestrzeganie praw pacjenta i tajemnicy zawodowej, współpracę w zespole terapeutycznym, przestrzeganie przepisów BHP.

5. Ewaluacja programu KKZ

Tabela 13 Ewaluacja programu KKZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
<p>MED.03.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy</p> <p>stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w zakładzie pracy wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> odповідь ustna test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień przygotowanie prezentacji/referatu <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO
MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej
Strona 105 z 264

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
zawodowych (ek)	<p>odzieży, obuwia, rękawic</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy 	<p>kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, 	<p>metoda diagnozy wiedzy/umiejętności słuchacza przed realizacją modułu</p> <ul style="list-style-type: none"> – test ustny – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – test praktyczny (symulacja udzielania pierwszej pomocy) <p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień 	<p>na początku kształcenia</p> <p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie prezentacji – sprawdzian praktyczny (symulacja udzielania pierwszej pomocy), obserwacja słuchacza w trakcie ćwiczeń <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
<p>MED.03.2. Podstawy opieki nad osobą chorą i niesamodzielną</p> <p>przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady etyki zawodowej oraz cechy, jakie powinna posiadać osoba wykonująca dany zawód – wymienia kompetencje zawodowe wynikające z przepisów prawa – wymienia prawa pacjenta wynikające z przepisów prawa – przestrzega przepisów dotyczących praw pacjenta, ochrony danych osobowych, w tym danych wrażliwych, w związku z realizacją zadań zawodowych 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, odpowiedź ustna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
		– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	
charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą – omawia rozwój psychofizyczny człowieka w poszczególnych fazach jego życia 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne – omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem fizycznym, termicznym i chemicznym – ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych 	<p>metoda diagnozy wiedzy/umiejętności słuchacza przed realizacją modułu</p> <ul style="list-style-type: none"> – test ustny – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – test praktyczny (symulacja udzielania pierwszej pomocy) <p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie</p>	<p>na początku kształcenia</p> <p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>czynności życiowych</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji posługuje się automatycznym defibrylatorem zewnętrznym AED (automated external defibrillator) 	<p>kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> odpowiedź ustna test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień przygotowanie prezentacji sprawdzian praktyczny (symulacja udzielania pierwszej pomocy), obserwacja słuchacza w trakcie ćwiczeń <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wiedzy/umiejętności</p> <p>c) koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
<p>charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielności oraz zmian patologicznych (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niepełnosprawnej wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem orzekania o niepełnosprawności do celów 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> odpowiedź ustna test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień przygotowanie prezentacji/referatu <p>metody sumujące:</p>	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<ul style="list-style-type: none"> rentowych i pozarentowych – wyjaśnia pojęcie niesamodzielności (niezdolności do samodzielnej egzystencji) – określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielności osoby chorej lub niesamodzielnej przez wyjaśnienie pojęć: asystowanie, pomaganie i opieka – wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii – wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość – opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem 	<ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	
charakteryzuje dokumentację medyczną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rodzaje dokumentacji medycznej stosowanej w procesie leczenia, opieki i pielęgnacji – wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych – dokumentuje wykonanie czynności zawodowych 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p>	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<ul style="list-style-type: none"> – chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem 	<ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	zimowa/sesja letnia
<p>MED.03.3. Rozpoznawanie problemów opiekuńczych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną</p> <p>rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów wzrostu, masy ciała, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania: pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – dokumentuje wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych – wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia (	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (kp) nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> odповідь ustna test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień dyskusja przygotowanie prezentacji/referatu sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
<p>charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> odżywiania kontroli mikcji i defekacji mobilności utrzymania higieny ciała (ek) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: niedożywienie i odwodnienie oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka wyjaśnia pojęcia, takie jak: mikcja i defekacja oraz wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia 	<p>a) metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> odповідь ustna test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień przygotowanie prezentacji/referatu 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna</p>

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO
MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej
Strona 113 z 264

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO
MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej
Strona 114 z 264

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO
MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej
Strona 115 z 264

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry 		
wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności – omawia przyczyny powstania 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>odległy</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje zmiany odległowe – stosuje profilaktykę przeciwozległową – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta 	<p>wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	
przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna – omawia ogniwa łańcucha epidemicznego – opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym – omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej – stosuje procedurę higienicznego 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>mycia rąk</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego, jak igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych – segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej 	<p>pisemna i praktyczna)</p>	
<p>wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki – wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarcie 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia – omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków (– pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych – utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii 	<p>pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego – dokonuje wymiany worka stomijnego – omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów – prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji – rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze – wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze 		
przestrzega zasad postępowania wobec	– opisuje sytuacje trudne występujące	metody bieżące (sprawdzanie	wg ustalonego rozkładu materiału oraz

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	<p>w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania – omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne 	<p>wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia – uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<ul style="list-style-type: none"> – opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia 	<ul style="list-style-type: none"> – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
<p>MED.03.6. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej</p> <p>planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielności – omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>opiekuńczych</p> <ul style="list-style-type: none"> – sporządza plan czynności opiekuńczych 		
wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do życia i szeroko pojętym bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych – przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej – posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego (kp) – przestrzega procedur postępowania 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	ze sprzętem i materiałami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania czynności opiekuńczych		
udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudne sytuacje życiowe i omawia formy wspierania osoby chorej i niesamodzielnej – omawia rolę opiekuna w adaptacji osoby chorej i niesamodzielnej do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym (ek)	– omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia	metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie	wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO
MED.03. Świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej
Strona 125 z 264

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	<p>niesamodzielną</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się – pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania – wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną 	<p>pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny)</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	
<p>Język obcy zawodowy</p> <p>posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ol style="list-style-type: none"> ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie z dokumentacją związaną z danym zawodem 	<p>rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy • narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych • procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych • formularzy, specyfikacji oraz innych 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia: sprawności mówienia, rozumienia ze słuchu, czytania, pisanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa) – test ustny/pisemny: jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny - sprawności mówienia, 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek)	<p>dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadczonych usług, w tym obsługi klienta 	<p>słuchania, czytania, pisanie (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, odpowiedź ustna)</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	
<p>rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu – znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje – rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu – układa informacje w określonym porządku 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia: sprawności rozumienia ze słuchu)</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa) – test pisemny: jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny - sprawność rozumienia ze słuchu (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, odpowiedź ustna) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
<p>samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia: sprawności mówienia,</p>	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
<p>w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko – stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji 	<p>czytania, pisania)</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa) – test uzupełnień <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny - sprawności mówienia, czytania, pisanie (test uzupełnień, wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
<p>uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia: sprawności mówienia, rozumienia ze słuchu, czytania, pisanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa) <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny - sprawności mówienia, rozumienia ze słuchu, czytania, pisanie (wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa), odpowiedź ustna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ek)		<ul style="list-style-type: none"> egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	
zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym przekazuje w języku obcym nowożytnym sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia: sprawności mówienia, rozumienia ze słuchu, czytania, pisanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> odpowiedź ustna wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa) <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny - sprawności mówienia, rozumienia ze słuchu, czytania, pisanie (wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa), odpowiedź ustna) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe korzysta z tekstów w języku obcym 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia: sprawności mówienia, rozumienia ze słuchu, czytania, pisanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> odpowiedź ustna 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
<p>pracy nad językiem</p> <p>b) współdziała w grupie</p> <p>c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym</p> <p>d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)</p>	<p>nowożytnym również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznaną słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa) – test pisemny: jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny - sprawności mówienia, rozumienia ze słuchu, czytania, pisanie (wypowiedź pisemna (krótsza, dłuższa), odpowiedź ustna) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>
<p>Kompetencje personalne i społeczne</p> <p>przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: etyka, etyka zawodowa, wartości moralne, hierarchia wartości, reguła, norma moralna, kodeks etyczny, kultura, kultura zachowania – omawia zasady kultury osobistej i etyki, w tym etyki zawodowej (w zawodach medycznych) – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka – wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i 	<p>metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia):</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu – dyskusja – sprawdzian praktyczny <p>metody sumujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego 	<p>wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności</p> <p>koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia</p>

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych	wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	
przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)	– zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur (– rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje – wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań – przewiduje skutki niewłaściwych	metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – sprawdzian praktyczny metody sumujące:	wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje	– egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	zimowa/sesja letnia
aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ek)	– opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju – dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi – analizuje swoje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia	metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – odpowiedź ustna – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu – dyskusja metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Adler R. B., Rosenfeld L. B., Proctor II R. F.: Relacje interpersonalne Proces porozumiewania się. Dom Wydawniczy „REBIS”, Poznań 2011
2. Aleksandrowicz R, Cisek B., Mały atlas anatomiczny, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
3. Buchwelder A., Buchwelder M., Podręcznik pierwszej pomocy, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014
4. Chosia M., Domagała W., Uraśńska E., Podstawy patologii., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
5. Cianciara D., Zarys współczesnej promocji zdrowia., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2010
6. Ciuruś M., Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia., Instytut Problemów Ochrony Zdrowia, Warszawa 2013
7. Degen U.: Sztuka nawiązywania pierwszego kontaktu. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007
8. Fanning P., McKay M., Davis M. : Sztuka skutecznego porozumiewania się. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2001
9. Fizjologia starzenia się, Profilaktyka, rehabilitacja., red. naukowa: Dąbrowski Z, Marchewka A., Żołędź J. A., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020
10. Goniewicz M., Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012
11. Grant A., Waugh A., Ross & Wilson Anatomia i fizjologia człowieka w warunkach zdrowia i choroby, red. n. Cisek B., Maciejewski R, Edra Urban & Partner, Wrocław 2020
12. Hartley P. Komunikowanie interpersonalne. „Astrum”, Wrocław 2006
13. Janowicz A., Krakowiak P., Paczkowska P., Sikora B, Sztuka komunikacji z osobami u kresu życia i ich opiekunami, Wydawnictwo Fundacja Hospicyjna, 2014.
14. Koncewicz D., Szczepankowski B., *Język migowy w terapii*, Wyd. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi i Edukacyjna Grupa Projektowa 2008
15. Lutjen-Drecoll Elke, Rohen Johannes W., Anatomia człowieka Tablice, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2012
16. Michajlik A., Ramotowski W., Anatomia i fizjologia człowieka, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
17. Mikołajczyk A, Pierwsza pomoc. Ilustrowany poradnik., Wydawnictwo Publicat, Poznań 2020
18. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Kodeks pracy, (Dz. U. z 30 lipca 2020 r poz. 1320)
19. Ogińska-Bulik N.: Stres zawodowy w zawodach usług społecznych: źródła – konsekwencje – zapobieganie, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2006
20. Opiekun medyczny. Podręcznik do nauki zawodu., praca zbiorowa, WSiP 2016

21. Pluto-Kowalska M., Kowalski M., Pomigaj mi mamó. Poligraf, Łódź 2006
22. Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne , red. naukowa: Klimaszewska K., Baranowska A, Krajewska-Kułak E, Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2017
23. Procedury pielęgniarstwa. Podręcznik dla studiów medycznych, red. naukowa: Kózka M., Płaszewska-Żywko Lucyna, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2009
24. Profilaktyka psychospołecznych zagrożeń w miejscu pracy-od teorii do praktyki, pod redakcją Doroty Merecz. Instytut Medycyny Pracy, Print Extra, Łódź 2011
25. Rączkowski B., BHP w praktyce, Wydawnictwo ODDK, Gdańsk 2020
26. Rosińczuk J., Uchmanowicz I., Odleżyny – profilaktyka i leczenie., Wydawnictwo Continuo 2014
27. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991)
28. Rychlik A., Pawluczuk I., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
29. Rychlik A., Pawluczuk I., Opiekun medyczny. Nowe umiejętności., Wydawnictwo Edicon, Poznań 2020
30. Rzeźniczak D., *Alfabet PJM. Ćwiczenia podstawowe*, Centrum PJM; płyta „Rozumiem polski język migowy”
31. Rzeźniczak D., *Podręcznik do nauki Polskiego Języka Migowego*. Poziom A1., Wydawnictwo POLTEXT
32. Sęk H., Cieślak R., Wsparcie społeczne, stres i zdrowie, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2004.
33. Szczepankowski B., Rona M.: Szkolny słownik języka migowego, Vinea, Bydgoszcz 1994
34. Szwałkiewicz E., Opiekun medyczny w praktyce., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019
35. Szwałkiewicz E., Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2020
36. Traczyk W. Z., Fizjologia człowieka w zarysie., Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018
37. Umiejętności pielęgniarstwa Katalog check-list. Materiały ćwiczeniowe z podstaw pielęgniarstwa., red naukowa: Majda A., Ślusarska B., Zarzycka D., PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa, 2017
38. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 poz. 59),
39. Ustawa z dnia 15 grudnia 2011 r. zmieniająca ustawę o ochronie przeciwpożarowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2011 nr 288 poz.1688),
40. Wojciszke B, Psychologia społeczna. Scholar 2020

41. Woynarowska B., Edukacja zdrowotna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018
42. Wytyczne 2015 Resuscytacji Krążeniowo-oddechowej, ERC, PRC, Kraków 2015
43. Zdrowie Publiczne, red. naukowa Kulik T.B, Pacian A, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2014

Czasopisma:

Świat Ciszy, Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych, Warszawa

Co słyhać?, Poligraf przy współpracy Łódzkiego Oddziału Polskiego Związku Głuchych, Łódź

ROCZNIK OPIEKUNÓW MEDYCZNYCH

Interaktywne strony internetowe np.: e-Anatomy: interaktywny atlas ludzkiej anatomii – IMAIOS oraz portale i strony internetowe:

- opiekunmedyczny.com.pl
- isap.sejm.gov.pl,
- niepełnosprawni.pl,
- obywatel.gov.pl,
- pzh.gov.pl/zdrowie-publiczne
- zus.pl
- pzg.org.pl
- glusi.tv
- mp.pl,
- convatec.pl
- isap.sejm.gov.pl,
- pip.gov.pl
- gov.pl
- ciop.pl
- imp.lodz.pl

– instrukcja.portal-ppoz.pl

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Pracownia anatomiczna wyposażona w modele i plansze anatomiczne, filmy dydaktyczne, atlasy anatomiczne, edukacyjne programy komputerowe z zakresu anatomii.

Pracownia pierwszej pomocy wyposażona w wytyczne Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji, apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej i dziecka, automatyczny defibrylator treningowy AED (Automatyczny Elektryczny Defibrylator), środki opatrunkowe, zestaw wyposażenia prezentacyjnego i komunikacyjnego (komputer z oprogramowaniem biurowym z dostępem do internetu, drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, wizualizer cyfrowy, tablica szkolna biała suchocieralna, telewizor, tablica interaktywna z oprogramowaniem specjalistycznym).

Pracownia zabiegów pielęgnacyjnych i higienicznych wyposażona w apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, fantomy pielęgnacyjne osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych osoby dorosłej, fantom pielęgnacyjny geriatryczny, podnośnik pacjenta, łóżko ortopedyczne, wózek inwalidzki służący do transportowania pacjenta, zestaw drobnego sprzętu medycznego: ciśnieniomierz elektroniczny i sprężynowy, fonendoskop, termometr elektroniczny, zestaw do profilaktyki odleżynowej, zestaw wyposażenia sanitarnego i higienicznego, taki jak: dozownik na mydło, ręczniki, środek dezynfekcyjny, kosz i worki na odpady, łóżka szpitalne elektryczne z oprzyrządowaniem, szafki przyłóżkowe z regulowanym blatem, bieliznę pościelową i osobistą, parawany, taborety, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady, sprzęt do przemieszczania chorych, taki jak: chodziki, ślizgi, materace przeciwoleżynowe, udogodnienia dla chorych, sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny, wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego, środki pielęgnacyjne, bańki bezogniowe, zestaw do zabiegów przeciwzapalnych, jałowe materiały opatrunkowe, stoliki zabiegowe, tace, termometry elektroniczne i paskowe, aparaty do mierzenia ciśnienia, środki dezynfekcyjne, zestaw wyposażenia prezentacyjnego i komunikacyjnego (komputer z oprogramowaniem biurowym podłączony do sieci lokalnej z dostępem do internetu, drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, tablica szkolna biała suchocieralna, telewizor, tablica interaktywna

z oprogramowaniem specjalistycznym).

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Zaliczenie KKZ składa się z dwóch części:

Pisemnego - test wielokrotnego wyboru (WW) z jedną prawidłową odpowiedzią, obejmujący całość kształcenia teoretycznego i składający się z minimum 50 zadań testowych (60% poprawnych odpowiedzi zalicza test)

Praktycznego - test praktyczny, obejmujący kompleksowe podejście do osoby chorej i niesamodzielnej, kryterialny o stopniu złożoności zbliżonym do zadania egzaminacyjnego (60% poprawnie wykonanych czynności zalicza test praktyczny)

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 14 Tabela weryfikacji programu nauczania KKZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 2.

Tabela 15 Tabela weryfikacji programu KKZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
MED.03.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej 	Bezpieczeństwo i higiena pracy
rozdziela zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 	Bezpieczeństwo i higiena pracy
opisuje prawa i obowiązki pracownika i	<ul style="list-style-type: none"> omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w 	Bezpieczeństwo i higiena

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)	<p>tym przestrzegania obowiązujących standardów i procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 	pracy
określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy – wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony śluzowe oraz układ oddechowy – omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie – opisuje objawy oparzeń skóry w wyniku zadziałania wysokiej temperatury, kontaktu z gorącymi powierzchniami i uszkodzonym sprzętem elektrycznym – opisuje objawy ze strony układu mięśniowo-szkieletowego spowodowane przemieszczaniem pacjentów lub dźwiganiem ciężkich przedmiotów – opisuje objawy zespołu wypalenia zawodowego w wyniku pracy zmianowej, nocnej i długotrwałego kontaktu z ciężko chorymi osobami – zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy 	Bezpieczeństwo i higiena pracy
stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w zakładzie pracy – wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej 	Bezpieczeństwo i higiena pracy
organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, i przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady organizacji przestrzeni pielęgnacyjnej, takie jak: likwidacja barier architektonicznych oraz czysta, sucha podłoga – określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo na stanowisku pracy, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną 	Bezpieczeństwo i higiena pracy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<p>wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych – stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów 	
stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przeznaczenie odzieży służbowej i ochronnej, w tym odzieży, obuwia, rękawic – stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy 	Bezpieczeństwo i higiena pracy
udziela pierwszej pomocy w stanach x zagrożenia zdrowotnego (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji 	Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia
MED.03.2. Podstawy opieki nad osobą chorą i niesamodzielną		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady etyki zawodowej oraz cechy, jakie powinna posiadać osoba wykonująca dany zawód – wymienia kompetencje zawodowe wynikające z przepisów prawa – wymienia prawa pacjenta wynikające z przepisów prawa – przestrzega przepisów dotyczących praw pacjenta, ochrony danych osobowych, w tym danych wrażliwych, w związku z realizacją zadań zawodowych 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
opisuje system ochrony zdrowia i pomocy społecznej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne podmioty opieki zdrowotnej udzielające świadczeń przeznaczonych dla osoby chorej i niesamodzielnej, takie jak: podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka stacjonarna szpitalna, opieka długoterminowa w stacjonarnych zakładach opiekuńczo-leczniczych, w zakładach opiekuńczopielęgnacyjnych i w hospicjum stacjonarnym, opieka długoterminowa domowa oraz opieka domowa hospicyjna – wyjaśnia finansowanie systemu ochrony zdrowia – opisuje główne formy organizacyjne pomocy społecznej, takie jak: stacjonarne domy pomocy społecznej, dzienne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia
charakteryzuje rynek usług medycznych i opiekuńczych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia dotyczące świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych, w tym pojęcia: pacjent, podopieczny, ubezpieczony oraz kryteria kwalifikacyjne do opieki: stan zagrożenia życia, stan zdrowia, poziom sprawności, wiek – wyjaśnia pojęcia: standard usług zdrowotnych, standard usług medycznych i standard usług opiekuńczych – wymienia kryteria oceny jakości świadczonej opieki – wyjaśnia podstawowe różnice w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych publicznych i niepublicznych dotyczące podmiotu tworzącego oraz źródeł finansowania działalności leczniczej – wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu instytucji publicznych i niepublicznych pomocy społecznej dotyczące organu założycielskiego oraz źródeł finansowania 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia
charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą – omawia rozwój psychofizyczny człowieka w poszczególnych fazach jego życia 	Anatomia i fizjologia człowieka
stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne – omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem 	Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<p>fizycznym, termicznym i chemicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych – wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji – posługuje się automatycznym defibrylatorem zewnętrznym AED (automated external defibrillator) 	
charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielności oraz zmian patologicznych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niepełnosprawnej – wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych – wyjaśnia pojęcie niesamodzielności (niezdolności do samodzielnej egzystencji) – określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielności osoby chorej lub niesamodzielnej przez wyjaśnienie pojęć: asystowanie, pomaganie i opieka – wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii – wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość – opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem 	Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka
posługuje się językiem migowym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń – pomaga pacjentom niedosłyszącym w dostępie do usług medycznych – porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym 	Podstawy języka migowego
podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, wychowanie zdrowotne, profilaktyka, polityka zdrowotna – określa zakres działań i podmioty realizujące promocję zdrowia i profilaktykę – wymienia metody profilaktyki stosowane w pracy zawodowej – uzasadnia udział opiekuna medycznego w promocji zdrowia i profilaktyce – współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych	
<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew) przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew) 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad netykiety i norm prawnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu zadań zawodowych wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami zawodowymi i kodem dostępu 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
charakteryzuje dokumentację medyczną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia rodzaje dokumentacji medycznej stosowanej w procesie leczenia, opieki i pielęgnacji wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych dokumentuje wykonanie czynności zawodowych chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną
rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną
MED.03.3. Rozpoznawanie problemów opiekuńczych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów wzrostu, masy ciała, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania: pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – dokumentuje wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych – wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia 	
współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: a) odżywiania b) kontroli mikcji i defekacji c) mobilności d) utrzymania higieny ciała (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: niedożywienie i odwodnienie oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka – wyjaśnia pojęcia, takie jak: mikcja i defekacja oraz wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem – opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia – omawia skutki zaniedbań higienicznych 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną
rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia istotę samoopieki oraz deficytu samoopieki – opisuje skale służące do oceny zdolności wykonania prostych i złożonych czynności dnia codziennego i życiowych, w tym skale: Barthel, Katza, Lawtona – omawia skalę Barthel i jej zastosowanie jako narzędzia do kwalifikowania osób chorych do opieki długoterminowej 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce 	
wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia relacje międzyludzkie i ich znaczenie wymienia warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym opisuje zasadę pierwszego kontaktu określa znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się z osobą chorą i niesamodzielną z zespołem otępiennym lub innymi zaburzeniami narządów zmysłów wzroku, słuchu lub mowy proceedzi rozmowę z osobą chorą i niesamodzielną przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje procedury dotyczące postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy w miejscu pracy wdraża procedury w razie stwierdzenia objawów występowania przemocy podjmuje działania dotyczące profilaktyki przemocy 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe 	Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) – opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej – omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej – opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze 	człowieka
modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja – uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną – planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu – planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną
MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji – przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy – wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania – uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy – omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<p>osoby chorej i niesamodzielnej</p> <ul style="list-style-type: none"> – dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry 	
wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności – omawia przyczyny powstania odleżyny – opisuje zmiany odleży nowe – stosuje profilaktykę przeciwoleżynową – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną
uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja – omawia metody sterylizacji – stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia – wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną
przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna – omawia ognia łańcucha epidemicznego 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym – omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego, jak igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych – segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej 	
wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki – wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarce – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) metodą porcji, lub pomaga podczas karmienia – omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych – utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego – dokonuje wymiany worka stomijnego – omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów – prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji – rozróżnia zabiegi przeciwwzapalne i kąpiele lecznicze – wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwwzapalne i kąpiele lecznicze 	
przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy – rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania – omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia – uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia	
MED.03.6. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielności – omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych – sporządza plan czynności opiekuńczych 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do życia i szeroko pojętym bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych – przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej – posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego – przestrzega procedur postępowania ze sprzętem i materiałami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania czynności opiekuńczych 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
udziela wsparcia osobie chorej i	– opisuje trudne sytuacje życiowe i omawia formy wspierania osoby chorej i	Sprawowanie opieki nad

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	<p>niesamodzielnej</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę opiekuna w adaptacji osoby chorej i niesamodzielnej do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym 	osobą chorą i niesamodzielną
współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia kompetencje jego członków w procesie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną (w tym lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty, terapeuty zajęciowego, logopedy, psychologa) – uzasadnia konieczność współpracy opiekuna medycznego z zespołem terapeutycznym i wymienia główne zakresy współdziałania w obszarze aktywizowania i usprawniania ruchowego osoby chorej i niesamodzielnej (kpp) – dokumentuje wykonane czynności zawodowe realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, także z użyciem technik komputerowych 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces komunikacji interpersonalnej – tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się – nawiązuje przyjazne relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania – stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną – stosuje różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się – pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania – wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną	
MED.03.7. Język obcy zawodowy		
posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: – czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy – narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych – procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych – formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych – świadczonych usług, w tym obsługi klienta 	Język obcy zawodowy
rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyrażnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:	<ul style="list-style-type: none"> – określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu – znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje – rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu – układa informacje w określonym porządku 	Język obcy zawodowy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)		
<p>samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko – stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji 	Język obcy zawodowy
<p>uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji 	Język obcy zawodowy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych		
zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) – przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację 	Język obcy zawodowy
wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe – korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne 	Język obcy zawodowy
MED.03.8. Kompetencje personalne i społeczne		
przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: etyka, etyka zawodowa, wartości moralne, hierarchia wartości, reguła, norma moralna, kodeks etyczny, kultura, kultura zachowania – omawia zasady kultury osobistej i etyki, w tym etyki zawodowej (w zawodach medycznych) – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka 	Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych 	
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy własnej kreatywności i otwartości na innowacyjność – wymienia techniki twórczego rozwiązywania problemu – proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów – stosuje techniki twórczego myślenia podczas rozwiązywania problemu – opisuje źródła zmian organizacyjnych – działa w sytuacji zmiany warunków pracy, stanu podopiecznego, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych – wskazuje możliwości wprowadzania zmiany w realizacji zadań zawodowych – planuje i wykonuje działania pielęgnacyjnoopiekuńcze zgodnie z przyjętym planem i czasem – dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań w kontekście jakości świadczonych usług 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur – rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje – wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje 	
radzi sobie ze stresem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, eustres, dystres – omawia czynniki stresogenne – wymienia objawy stresu oraz konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu – omawia objawy wypalenia zawodowego – wskazuje przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej – opisuje i stosuje techniki radzenia sobie z emocjami i stresem 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju – dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi – analizuje swoje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
negocjuje warunki porozumień (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, mediacje i arbitraż – uzasadnia potrzebę rozwiązywania konfliktów – wymienia metody rozwiązywania konfliktów – uzasadnia potrzebę utrzymywania poprawnych relacji z odbiorcami usług i współpracownikami – określa czynniki ułatwiające i utrudniające negocjacje – rozpoznaje negocjacje: miękkie, twarde i rzeczowe – opisuje style prowadzenia negocjacji 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
współpracuje w zespole podczas realizacji	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia korzyści wynikające z pracy zespołowej oraz celowość planowania 	Wybrane zagadnienia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
zadań zawodowych (ew)	<p>pracy zespołu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy grupy społecznej, różne formy współpracy w grupie oraz czynniki związane z procesami rozwoju grupy – wymienia konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole – wskazuje aspekty właściwego doboru ról w zespole i określa swoją rolę w zespole – wymienia korzyści wynikające z właściwego zarządzania zespołem i określa osobiste predyspozycje do kierowania zespołem 	psychologii i socjologii
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej – wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje – interpretuje mowę ciała w komunikacji – wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej – przestrzega zasady asertywności w komunikacji interpersonalnej – udziela informacji zwrotnej – przestrzega zasad etykiety językowej 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
MED.03.9. Organizacja pracy małych zespołów		
planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki związane z procesami rozwoju grupy w kontekście pracy zespołowej – uzasadnia celowość planowania pracy zespołu – wskazuje konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole – przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną
kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy – opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu – stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań – przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje 	Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	<ul style="list-style-type: none"> – monitoruje działania zespołu zadaniowego – sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych 	
<p>prowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy 	<p>Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną</p>

Załączniki

Tabela Przyporządkowanie efektów kształcenia

Tabela 16 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
MED.03.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy, łączna liczba godzin - 32												
określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy (ew)	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej 									x	

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
rozdziela zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 									x	
opisuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)	1	<ul style="list-style-type: none"> omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym przestrzegania obowiązujących standardów i procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 									x	
określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony 									x	

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>śluzowe oraz układ oddechowy</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielną w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie – opisuje objawy oparzeń skóry w wyniku zadziałania wysokiej temperatury, kontaktu z gorącymi powierzchniami i uszkodzonym sprzętem elektrycznym – opisuje objawy ze strony układu mięśniowo-szkieletowego spowodowane przemieszczaniem pacjentów lub dźwiganiem ciężkich przedmiotów – opisuje objawy zespołu wypalenia 										

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		zawodowego w wyniku pracy zmianowej, nocnej i długotrwałego kontaktu z ciężko chorymi osobami – zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy										
stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1	– wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w zakładzie pracy – wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej									x	
organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, i przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	2	– wyjaśnia zasady organizacji przestrzeni pielęgnacyjnej, takie jak: likwidacja barier architektonicznych oraz czysta, sucha podłoga – określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo na stanowisku pracy, takie jak: przestrzeń									x	

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów</p> <ul style="list-style-type: none"> – dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych – stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów 										
stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	1	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przeznaczenie odzieży służbowej i ochronnej, w tym odzieży, obuwia, rękawic – stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy 									x	
udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia	22	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego 				x						

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
zdrowotnego (ek)		<div>zagrożenia zdrowotnego</div> <div><div><div>–</div><div>ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego</div></div><div><div>–</div><div>zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku</div></div><div><div>–</div><div>układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej</div></div><div><div>–</div><div>powiadamia odpowiednie służby</div></div><div><div>–</div><div>prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie</div></div><div><div>–</div><div>prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar</div></div><div><div>–</div><div>wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji</div></div></div> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>										

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
MED.03.2. Podstawy opieki nad osobą chorą i niesamodzielną, łączna liczba godzin – 160												
przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu (ek)	2	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady etyki zawodowej oraz cechy, jakie powinna posiadać osoba wykonująca dany zawód – wymienia kompetencje zawodowe wynikające z przepisów prawa – wymienia prawa pacjenta wynikające z przepisów prawa – przestrzega przepisów dotyczących praw pacjenta, ochrony danych osobowych, w tym danych wrażliwych, w związku z realizacją zadań zawodowych							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
opisuje system ochrony zdrowia i pomocy społecznej (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne podmioty opieki zdrowotnej udzielające świadczeń przeznaczonych dla osoby chorej i niesamodzielną, takie jak: podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka stacjonarna szpitalna, opieka długoterminowa w stacjonarnych zakładach opiekuńczo-leczniczych, w zakładach opiekuńczo-pielęgnacyjnych i w hospicjum stacjonarnym, opieka długoterminowa domowa oraz opieka domowa hospicyjna – wyjaśnia finansowanie systemu ochrony zdrowia – opisuje główne formy organizacyjne pomocy społecznej, takie jak: stacjonarne domy pomocy społecznej, dzienne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze 					x					

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
charakteryzuje rynek usług medycznych i opiekuńczych (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia dotyczące świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych, w tym pojęcia: pacjent, podopieczny, ubezpieczony oraz kryteria kwalifikacyjne do opieki: stan zagrożenia życia, stan zdrowia, poziom sprawności, wiek – wyjaśnia pojęcia: standard usług zdrowotnych, standard usług medycznych i standard usług opiekuńczych (– wymienia kryteria oceny jakości świadczonej opieki – wyjaśnia podstawowe różnice w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych publicznych i niepublicznych dotyczące podmiotu tworzącego oraz źródeł finansowania działalności leczniczej – wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu instytucji publicznych i niepublicznych pomocy społecznej dotyczące organu założycielskiego 					x					

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		oraz źródeł finansowania										
charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	38	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą – omawia rozwój psychofizyczny człowieka w poszczególnych fazach jego życia 	x									
stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)	15	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne – omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem fizycznym, termicznym i chemicznym – ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych – wykonuje podstawowe czynności 				x						

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – posługuje się automatycznym defibrylatorem zewnętrznym AED (automated external defibrillator) 										
charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielnności oraz zmian patologicznych (ek)	49	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niepełnosprawnej – wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych 						x				

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie niesamodzielnosci (niezdolności do samodzielnej egzystencji) – określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielnosci osoby chorej lub niesamodzielnej przez wyjaśnienie pojęć: asystowanie, pomaganie i opieka – wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii – wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość – opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem										
posługuje się językiem migowym (ew)	19	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń – pomaga pacjentom niedosłyszającym w dostępie do usług medycznych – porozumiewa się z pacjentem			x							

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		językiem migowym w stopniu podstawowym										
podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, wychowanie zdrowotne, profilaktyka, polityka zdrowotna – określa zakres działań i podmioty realizujące promocję zdrowia i profilaktykę – wymienia metody profilaktyki stosowane w pracy zawodowej – uzasadnia udział opiekuna medycznego w promocji zdrowia i profilaktyce – współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych 					x					

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	5	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji (definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji 		x								
stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ep)	19	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad netykiety i norm prawnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu zadań 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		zawodowych – wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami zawodowymi i kodem dostępu										
charakteryzuje dokumentację medyczną (ek)	2	– omawia rodzaje dokumentacji medycznej stosowanej w procesie leczenia, opieki i pielęgnacji – wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych – dokumentuje wykonanie czynności zawodowych – chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele normalizacji krajowej wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy rozdziela oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności 							x			
MED.03.3. Rozpoznawanie problemów opiekuńczych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, łączna liczba godzin - 96												

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	10	<ul style="list-style-type: none"> – omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów wzrostu, masy ciała, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania: pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – dokumentuje wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych – wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
charakteryzuje skutki niesamodzielnosci w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: a) odżywiania b) kontroli mikcji i defekacji c) mobilności b) d) utrzymania higieny ciała (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: niedożywienie i odwodnienie oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka – wyjaśnia pojęcia, takie jak: mikcja i defekacja oraz wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem – opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia – omawia skutki zaniedbań higienicznych 							x			
rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia istotę samoopieki oraz deficytu samoopieki – opisuje skale służące do oceny zdolności wykonania prostych i złożonych czynności dnia codziennego i życiowych, w tym skale: Barthel, Katza, Lawtona – omawia skalę Barthel i jej zastosowanie jako narzędzia do kwalifikowania osób chorych do opieki długoterminowej – wykorzystuje wyniki oceny 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi</p> <ul style="list-style-type: none"> – zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce 										
wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów (ek)	38	<ul style="list-style-type: none"> – omawia relacje międzyludzkie i ich znaczenie – wymienia warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym – opisuje zasadę pierwszego kontaktu – określa znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się z osobą chorą i niesamodzielną z zespołem otępiennym lub innymi zaburzeniami 		x								

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		narządów zmysłów wzroku, słuchu lub mowy – prowadzi rozmowę z osobą chorą i niesamodzielną – przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej										
przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	1	– opisuje procedury dotyczące postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy w miejscu pracy – wdraża procedury w razie stwierdzenia objawów występowania przemocy – podejmuje działania dotyczące profilaktyki przemocy		x								
MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielną, łączna liczba godzin - 104												
planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do	40	– różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)		<p>chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielnosci, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielnosc częściową, znaczną, całkowitą – uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa 										
określa wpływ choroby i niesamodzielnosci na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	50	<ul style="list-style-type: none"> – omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny – charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe – wyjaśnia istotę niesamodzielnosci, różnicuje jej poziomy (stopnie) 						x				

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> opisuje niesamodzielną jako skutek choroby przewlekłej omawia wpływ choroby i niesamodzielną na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielną opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze 										
modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielną (ew)	14	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielną dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielną, uwzględniając ocenę jej stanu planuje zmodyfikowane działania 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej										
MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej, łączna liczba godzin – 104												

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji – przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy – wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania – uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy – omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>niesamodzielnej</p> <ul style="list-style-type: none"> – dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry 										
wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielną</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności – omawia przyczyny powstania odleżyny – opisuje zmiany odleży nowe – stosuje profilaktykę przeciwoodleżynową – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielną, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta										

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja – omawia metody sterylizacji – stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia – wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie 							x			
przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna – omawia ogniwa łańcucha epidemicznego – opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym – omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych – segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielną 										
wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	50	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki – wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>osoby chorej i niesamodzielną oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarce</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielną – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) metodą porcji, lub pomaga podczas karmienia – omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielną przy przyjmowaniu leków – pomaga osobie chorej i niesamodzielną w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez 										

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</p> <ul style="list-style-type: none"> – utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej – wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego – dokonuje wymiany worka stomijnego – omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu (– wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz										

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne proceedzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów proceedzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji rozdźróżnia zabiegi przeciwdziałalne i kąpiele lecznicze wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwdziałalne i kąpiele lecznicze 										
przezdtrzeza zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	5	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera 		x								

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne 										
przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 					x					

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia 										
MED.03.6. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej, łączna liczba godzin – 144												
planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielności omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej dobiera materiały, środki i sprzęt do 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> wykonywania czynności opiekuńczych sporządza plan czynności opiekuńczych 										
wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielną (ek)	68	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do życia i szeroko pojętym bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych pomaga osobie chorej i niesamodzielną w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami podczas wykonywania czynności opiekuńczych 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> – pomaga osobie chorej i niesamodzielną w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego (kp) – przestrzega procedur postępowania ze sprzętem i materiałami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania czynności opiekuńczych 										
udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielną w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudne sytuacje życiowe i omawia formy wspierania osoby chorej i niesamodzielną – omawia rolę opiekuna w adaptacji osoby chorej i niesamodzielną do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielną w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielną w adaptacji do pobytu 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym										
współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym (ek)	19	– omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia kompetencje jego członków w procesie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną (w tym lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty, terapeuty zajęciowego, logopedy, psychologa) – uzasadnia konieczność współpracy opiekuna medycznego z zespołem								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		terapeutycznym i wymienia główne zakresy współdziałania w obszarze aktywizowania i usprawniania ruchowego osoby chorej i niesamodzielnej – dokumentuje wykonane czynności zawodowe realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, także z użyciem technik komputerowych										
komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną (ek)	19	– omawia proces komunikacji interpersonalnej – tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się – nawiązuje przyjazne relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania – stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną – stosuje różne metody werbalnego i		x								

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> – pozawerbalnego porozumiewania się pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania – wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną 										
MED.03.7 Język obcy zawodowy												
posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem	7	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: – czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy – narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych 										X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie		<ul style="list-style-type: none"> – procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych – formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych – świadczonych usług, w tym obsługi klienta 										
rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności (np. rozmowy, wiadomości,	5	<ul style="list-style-type: none"> – określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu – znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje – rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu – układa informacje w określonym porządku 										X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)												
samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne	8	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko – stosuje zasady konstruowania 										X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)		tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji										
uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w	8	– rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane										X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
<p>formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p>		<p>z czynnościami zawodowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji 										
zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w	2	– przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w										X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych		<p>materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację 										
wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem	2	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe – korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych 										X

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne		<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznaną słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne 										
Kompetencje personalne i społeczne												

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: etyka, etyka zawodowa, wartości moralne, hierarchia wartości, reguła, norma moralna, kodeks etyczny, kultura, kultura zachowania – omawia zasady kultury osobistej i etyki, w tym etyki zawodowej (w zawodach medycznych) – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka – wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i 							x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>ochroną danych osobowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych 										
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy własnej kreatywności i otwartości na innowacyjność – wymienia techniki twórczego rozwiązania problemu – proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów – stosuje techniki twórczego myślenia 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<p>podczas rozwiązywania problemu</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje źródła zmian organizacyjnych – działa w sytuacji zmiany warunków pracy, stanu podopiecznego, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych – wskazuje możliwości wprowadzania zmiany w realizacji zadań zawodowych – planuje i wykonuje działania pielęgnacyjnoopiekuńcze zgodnie z przyjętym planem i czasem – dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań w kontekście jakości świadczonych usług 										
przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje – wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań – przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje 										
radzi sobie ze stresem (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, eustres, dystres – omawia czynniki stresogenne – wymienia objawy stresu oraz konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu – omawia objawy wypalenia zawodowego – wskazuje przyczyny sytuacji 		x								

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		stresowych w pracy zawodowej – opisuje i stosuje techniki radzenia sobie z emocjami i stresem										
aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ek)		– opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju – dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		<ul style="list-style-type: none"> – analizuje swoje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia 										
negocjuje warunki porozumień (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, mediacje i arbitraż – uzasadnia potrzebę rozwiązywania konfliktów – wymienia metody rozwiązywania konfliktów – uzasadnia potrzebę utrzymywania poprawnych relacji z odbiorcami usług i współpracownikami – określa czynniki ułatwiające i utrudniające negocjacje – rozpoznaje negocjacje: miękkie, 		x								

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
		twarde i rzeczowe – opisuje style prowadzenia negocjacji										
współpracuje w zespole podczas realizacji zadań zawodowych (ew)		– uzasadnia korzyści wynikające z pracy zespołowej oraz celowość planowania pracy zespołu – wymienia cechy grupy społecznej, różne formy współpracy w grupie oraz czynniki związane z procesami rozwoju grupy – wymienia konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole – wskazuje aspekty właściwego doboru ról w zespole i określa swoją rolę w zespole – wymienia korzyści wynikające z właściwego zarządzania zespołem i określa osobiste predyspozycje do kierowania zespołem		x								

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8. Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej – wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje – interpretuje mowę ciała w komunikacji – wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej – przestrzega zasady asertywności w komunikacji interpersonalnej – udziela informacji zwrotnej – przestrzega zasad etykiety językowej 		x								
Organizacja pracy małych zespołów												
planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki związane z procesami rozwoju grupy w kontekście pracy zespołowej – uzasadnia celowość planowania pracy zespołu – wskazuje konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole 		x								

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole – przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu 								x		
kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy – opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu – stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań – przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje – monitoruje działania zespołu zadaniowego – sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych 								x		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	1 Anatomia i fizjologia człowieka	2 Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	3 Podstawy języka migowego	4 Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	5 Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	6 Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	7 Opiekowanie się osobą chorą i niesamodzielną	8.Sprawowanie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną	9 Bezpieczeństwo i higiena pracy	10 JOZ
wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy 								x		

Tabela Grupowanie efektów kształcenia

Tabela 17 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
MED.03.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy, łączna liczba godzin - 32	określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy (ew)	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej 	Bezpieczeństwo i higiena pracy	pierwszy miesiąc
	rozdziela zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)	1	<ul style="list-style-type: none"> wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 		
	opisuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)	1	<ul style="list-style-type: none"> omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym przestrzegania obowiązujących standardów i procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 		

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy – wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony śluzowe oraz układ oddechowy – omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie – opisuje objawy oparzeń skóry w wyniku zadziałania wysokiej temperatury, kontaktu z gorącymi powierzchniami i uszkodzonym sprzętem elektrycznym – opisuje objawy ze strony układu mięśniowo-szkieletowego spowodowane przemieszczaniem pacjentów lub dźwiganiem ciężkich przedmiotów – opisuje objawy zespołu wypalenia zawodowego w wyniku pracy zmianowej, nocnej i długotrwałego kontaktu z ciężko chorymi osobami – zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy 		pierwszy miesiąc
	stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w zakładzie pracy – wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej 		pierwszy miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, i przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	2	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady organizacji przestrzeni pielęgnacyjnej, takie jak: likwidacja barier architektonicznych oraz czysta, sucha podłoga – określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo na stanowisku pracy, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych – stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów 		
	stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	1	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przeznaczenie odzieży służbowej i ochronnej, w tym odzieży, obuwia, rękawic – stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy 		pierwszy miesiąc
	udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)	22	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z 	Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
MED.03.2. Podstawy opieki nad osobą chorą i niesamodzielną, łączna liczba godzin – 160	przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu (ek)	2	<p>wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady etyki zawodowej oraz cechy, jakie powinna posiadać osoba wykonująca dany zawód – wymienia kompetencje zawodowe wynikające z przepisów prawa – wymienia prawa pacjenta wynikające z przepisów prawa – przestrzega przepisów dotyczących praw pacjenta, ochrony danych osobowych, w tym danych wrażliwych, w związku z realizacją zadań zawodowych 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	pierwszy miesiąc
	opisuje system ochrony zdrowia i pomocy społecznej (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne podmioty opieki zdrowotnej udzielające świadczeń przeznaczonych dla osoby chorej i niesamodzielnej, takie jak: podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka stacjonarna szpitalna, opieka długoterminowa w stacjonarnych zakładach opiekuńczo-leczniczych, w zakładach opiekuńczo-pielęgnacyjnych i w hospicjum stacjonarnym, opieka długoterminowa domowa oraz opieka domowa hospicyjna – wyjaśnia finansowanie systemu ochrony zdrowia – opisuje główne formy organizacyjne pomocy społecznej, takie jak: stacjonarne domy pomocy społecznej, dzienne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	drugi, trzeci, czwarty miesiąc
	charakteryzuje rynek usług medycznych i opiekuńczych (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia dotyczące świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych, w tym pojęcia: pacjent, podopieczny, ubezpieczony oraz kryteria kwalifikacyjne do opieki: stan zagrożenia życia, stan zdrowia, poziom sprawności, wiek – wyjaśnia pojęcia: standard usług zdrowotnych, standard usług medycznych i standard usług opiekuńczych – wymienia kryteria oceny jakości świadczonej opieki – wyjaśnia podstawowe różnice w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych publicznych i niepublicznych dotyczące podmiotu tworzącego oraz 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	drugi, trzeci, czwarty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
			<p>źródeł finansowania działalności leczniczej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu instytucji publicznych i niepublicznych pomocy społecznej dotyczące organu założycielskiego oraz źródeł finansowania (		
	charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	38	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą – omawia rozwój psychofizyczny człowieka w poszczególnych fazach jego życia 	Anatomia i fizjologia człowieka	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty miesiąc
	stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)	16	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne – omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem fizycznym, termicznym i chemicznym – ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych – wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji – posługuje się automatycznym defibrylatorem zewnętrznym AED (automated external defibrillator) 	Pierwsza pomoc w zagrożeniu życia i zdrowia	szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielności oraz zmian patologicznych (ek)	50	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niepełnosprawnej – wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych – wyjaśnia pojęcie niesamodzielności (niezdolności do samodzielnej egzystencji) – określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielności osoby chorej lub niesamodzielnej przez wyjaśnienie pojęć: asystowanie, pomaganie i opieka – wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii – wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość – opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem 	Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc
	posługuje się językiem migowym (ew)	18	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń – pomaga pacjentom niedosłyszącym w dostępie do usług medycznych – porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym 	Podstawy języka migowego	szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, wychowanie zdrowotne, profilaktyka, polityka zdrowotna – określa zakres działań i podmioty realizujące promocję zdrowia i profilaktykę – wymienia metody profilaktyki stosowane w pracy zawodowej – uzasadnia udział opiekuna medycznego w promocji zdrowia i profilaktyce – współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	drugi, trzeci, czwarty miesiąc
	przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy – stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy – wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji – definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy – stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy – wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy miesiąc
	stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ep)	19	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzega zasad netykiety i norm prawnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych – wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu zadań zawodowych – wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami zawodowymi i kodem dostępu 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielną	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	charakteryzuje dokumentację medyczną (ek)	2	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rodzaje dokumentacji medycznej stosowanej w procesie leczenia, opieki i pielęgnacji – wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych – dokumentuje wykonanie czynności zawodowych – chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	1	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele normalizacji krajowej – wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy – rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej – korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
MED.03.3. Rozpoznawanie problemów opiekuńczych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, łączna liczba godzin - 96	rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> – omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów wzrostu, masy ciała, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania: pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – dokumentuje wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych – wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc
	charakteryzuje skutki niesamodzielnosci w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: a) odżywiania b) kontroli mikcji i defekacji c) mobilności d) utrzymania higieny ciała (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: niedożywienie i odwodnienie oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka – wyjaśnia pojęcia, takie jak: mikcja i defekacja oraz wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem – opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia – omawia skutki zaniedbań higienicznych 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia istotę samoopieki oraz deficytu samoopieki – opisuje skale służące do oceny zdolności wykonania prostych i złożonych czynności dnia codziennego i życiowych, w tym skale: Barthel, Katza, Lawtona – omawia skalę Barthel i jej zastosowanie jako narzędzia do kwalifikowania osób chorych do opieki długoterminowej – wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
			– zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce (		
	wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów (ek)	38	<ul style="list-style-type: none"> – omawia relacje międzyludzkie i ich znaczenie – wymienia warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym – opisuje zasadę pierwszego kontaktu – określa znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się z osobą chorą i niesamodzielną z zespołem otępiennym lub innymi zaburzeniami narządów zmysłów wzroku, słuchu lub mowy – prowadzi rozmowę z osobą chorą i niesamodzielną – przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	2	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje procedury dotyczące postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy w miejscu pracy – wdraża procedury w razie stwierdzenia objawów występowania przemocy – podejmuje działania dotyczące profilaktyki przemocy 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
MED.03.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej, łączna liczba godzin - 104	planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	40	<ul style="list-style-type: none"> – różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą – uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc
	określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	50	<ul style="list-style-type: none"> – omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny – charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe (– wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) – opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej – omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej – opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze 	Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	14	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja – uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną – planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu – planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
			oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej		
MED.03.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej, łączna liczba godzin – 104	organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji – przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy – wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania – uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy – omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności – omawia przyczyny powstania odleżyny – opisuje zmiany odleżynowe – stosuje profilaktykę przeciwoleżynową – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	Szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc
	uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	3	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja – omawia metody sterylizacji – stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia – wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	trzeci, czwarty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	przestrzega procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna – omawia ogniwa łańcucha epidemicznego – opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym – omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego, jak igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych (– segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	trzeci, czwarty miesiąc
	wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	49	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki – wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarcie – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) metodą porcji, lub pomaga podczas karmienia 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty, jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty, piętnasty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
			<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych – utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej – wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego – dokonuje wymiany worka stomijnego – omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów – prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji – rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze – wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze 		

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy – rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania – omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	9	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia – uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia 	Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty miesiąc
MED.03.6. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej,	planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielnosci – omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
łączna liczba godzin – 144			<ul style="list-style-type: none"> niesamodzielnej – dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych – sporządza plan czynności opiekuńczych 		
	wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	68	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do życia i szeroko pojętym bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych – przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej – posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego – przestrzega procedur postępowania ze sprzętem i materiałami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania czynności opiekuńczych 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piaty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudne sytuacje życiowe i omawia formy wspierania osoby chorej i niesamodzielnej – omawia rolę opiekuna w adaptacji osoby chorej i niesamodzielnej do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia kompetencje jego członków w procesie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną (w tym lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty, terapeutę zajęciowego, logopedy, psychologa) – uzasadnia konieczność współpracy opiekuna medycznego z zespołem terapeutycznym i wymienia główne zakresy współdziałania w obszarze aktywizowania i usprawniania ruchowego osoby chorej i niesamodzielnej – dokumentuje wykonane czynności zawodowe realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, także z użyciem technik komputerowych 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną (ek)	19	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces komunikacji interpersonalnej – tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się – nawiązuje przyjazne relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania – stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną – stosuje różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty,

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
			<ul style="list-style-type: none"> – pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania – wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną 		dziesiąty miesiąc
Język obcy zawodowy	<p>posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek) 	7	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: – czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy – narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych – procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych – formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych – świadczonych usług, w tym obsługi klienta 	Język obcy zawodowy	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty miesiąc
	rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane	5	<ul style="list-style-type: none"> – określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi 		

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	<p>wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ek)</p>		<p>lub tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje – rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu – układa informacje w określonym porządku 		

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	<p>samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek)</p>	8	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko – stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji 		
	uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych –	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób 		

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	<p>reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności</p>		<ul style="list-style-type: none"> – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji 		

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	zawodowych (ek)				
	zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	2	<ul style="list-style-type: none"> – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) – przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację 		
	wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	2	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe – korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne 		

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
Kompetencje personalne i społeczne	przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: etyka, etyka zawodowa, wartości moralne, hierarchia wartości, reguła, norma moralna, kodeks etyczny, kultura, kultura zachowania – omawia zasady kultury osobistej i etyki, w tym etyki zawodowej (w zawodach medycznych) – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka – wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w sieci – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych 	Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	<p>pierwszy, drugi, trzeci, czwarty miesiąc</p> <p>Efekty kształtowane są w czasie całego okresu kształcenia</p>

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy własnej kreatywności i otwartości na innowacyjność – wymienia techniki twórczego rozwiązania problemu – proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów – stosuje techniki twórczego myślenia podczas rozwiązywania problemu – opisuje źródła zmian organizacyjnych – działa w sytuacji zmiany warunków pracy, stanu podopiecznego, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych – wskazuje możliwości wprowadzania zmiany w realizacji zadań zawodowych – planuje i wykonuje działania pielęgnacyjnoopiekuńcze zgodnie z przyjętym planem i czasem – dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań w kontekście jakości świadczonych usług 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	<p>piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc</p> <p>Efekty kształtowane są w czasie całego okresu kształcenia</p>
	przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur – rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje – wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań – przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	<p>piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc</p> <p>Efekty kształtowane są w czasie całego okresu kształcenia</p>

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	radzi sobie ze stresem (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, eustres, dystres – omawia czynniki stresogenne – wymienia objawy stresu oraz konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu – omawia objawy wypalenia zawodowego – wskazuje przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej – opisuje i stosuje techniki radzenia sobie z emocjami i stresem 	Psychologia z elementami socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu – uzasadnia znaczenie kształcenia ustawicznego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych – analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju – dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości – doskonali własną wiedzę i umiejętności zawodowe – dzieli się wiedzą i własnym doświadczeniem z innymi – analizuje swoje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	<p>piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc</p> <p>Efekty kształtowane są w czasie całego okresu kształcenia</p>

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	negocjuje warunki porozumień (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, mediacje i arbitraż – uzasadnia potrzebę rozwiązywania konfliktów – wymienia metody rozwiązywania konfliktów – uzasadnia potrzebę utrzymywania poprawnych relacji z odbiorcami usług i współpracownikami – określa czynniki ułatwiające i utrudniające negocjacje – rozpoznaje negocjacje: miękkie, twarde i rzeczowe – opisuje style prowadzenia negocjacji 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	współpracuje w zespole podczas realizacji zadań zawodowych (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia korzyści wynikające z pracy zespołowej oraz celowość planowania pracy zespołu – wymienia cechy grupy społecznej, różne formy współpracy w grupie oraz czynniki związane z procesami rozwoju grupy – wymienia konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole – wskazuje aspekty właściwego doboru ról w zespole i określa swoją rolę w zespole – wymienia korzyści wynikające z właściwego zarządzania zespołem i określa osobiste predyspozycje do kierowania zespołem 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej – wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje – interpretuje mowę ciała w komunikacji – wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej – przestrzega zasady asertywności w komunikacji interpersonalnej – udziela informacji zwrotnej – przestrzega zasad etykiety językowej 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
Organizacja pracy małych zespołów	planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki związane z procesami rozwoju grupy w kontekście pracy zespołowej – uzasadnia celowość planowania pracy zespołu – wskazuje konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole 	Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	pierwszy, drugi, trzeci, czwarty, piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole – przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc
	kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy – opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu – stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań – przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje – monitoruje działania zespołu zadaniowego – sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

	Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Grupowanie	Okres realizacji
	wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)		<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy 	Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	piąty, szósty, siódmy, ósmy, dziewiąty, dziesiąty miesiąc

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Tabela 18 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
Anatomia i fizjologia człowieka	38		MED.03.2.4 charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka – opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa, które tymi funkcjami rządzą – omawia rozwój psychofizyczny człowieka w poszczególnych fazach jego życia
Wybrane zagadnienia psychologii i socjologii	68		MED.03.2.9 przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy – stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy – wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				sytuacji – definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy – stosuje procedury dotyczące przeciwdziałaniu zjawiskom przemocy – wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji
			MED.03.3.5 wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów (ek)	– omawia relacje międzyludzkie i ich znaczenie – wymienia warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym – opisuje zasadę pierwszego kontaktu – określa znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się z osobą chorą i niesamodzielną z zespołem otępiennym lub innymi zaburzeniami narządów zmysłów wzroku, słuchu lub mowy – prowadzi rozmowę z osobą chorą i niesamodzielną – 6) przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej
			MED.03.3. 6 przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy (ew)	– opisuje procedury dotyczące postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy w miejscu pracy – wdraża procedury w razie stwierdzenia objawów występowania przemocy – podejmuje działania dotyczące profilaktyki przemocy
			MED.03.5.6 przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych (ek)	– opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji zmysłów wzroku, słuchu i mowy – rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				<p>dobiera możliwie najlepszą metodę komunikowania się oraz sposób działania</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne
			MED.03.6.5 komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces komunikacji interpersonalnej – tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się – nawiązuje przyjazne relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania – stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną – stosuje różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się – pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania – wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną, grupą społeczną
Podstawy języka migowego	18		MED.03.2.7 posługuje się językiem migowym (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń – pomaga pacjentom niedosłyszącym w dostępie do usług medycznych – porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym
Pierwsza pomoc w		38	MED.03.1.8 udziela pierwszej	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
zagrożeniu życia i zdrowia			<p>pomocy w stanach zagrożenia zdrowotnego (ek)</p>	<p>zagrożenia zdrowotnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
			<p>MED.03.2.5 stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne – omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem fizycznym, termicznym i chemicznym – ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych – wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji – posługuje się automatycznym defibrylatorem zewnętrznym AED (automated external defibrillator) (
Zdrowie publiczne i promocja zdrowia	20	9	<p>MED.03.2.2 opisuje system ochrony zdrowia i pomocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje główne podmioty opieki zdrowotnej udzielające świadczeń przeznaczonych dla osoby chorej i niesamodzielnej, takie jak:

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			społecznej (ew)	<p>podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka stacjonarna szpitalna, opieka długoterminowa w stacjonarnych zakładach opiekuńczo-leczniczych, w zakładach opiekuńczo-pielęgniacyjnych i w hospicjum stacjonarnym, opieka długoterminowa domowa oraz opieka domowa hospicyjna</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia finansowanie systemu ochrony zdrowia – opisuje główne formy organizacyjne pomocy społecznej, takie jak: stacjonarne domy pomocy społecznej, dzienne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
			MED.03.2.3 charakteryzuje rynek usług medycznych i opiekuńczych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia dotyczące świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych, w tym pojęcia: pacjent, podopieczny, ubezpieczony oraz kryteria kwalifikacyjne do opieki: stan zagrożenia życia, stan zdrowia, poziom sprawności, wiek – wyjaśnia pojęcia: standard usług zdrowotnych, standard usług medycznych i standard usług opiekuńczych – wymienia kryteria oceny jakości świadczonej opieki – wyjaśnia podstawowe różnice w funkcjonowaniu podmiotów leczniczych publicznych i niepublicznych dotyczące podmiotu tworzącego oraz źródeł finansowania działalności leczniczej – wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu instytucji publicznych i niepublicznych pomocy społecznej dotyczące organu założycielskiego oraz źródeł finansowania
			MED.03.2.8 podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, wychowanie zdrowotne, profilaktyka, polityka zdrowotna – określa zakres działań i podmioty realizujące promocję zdrowia i

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				profilaktykę – wymienia metody profilaktyki stosowane w pracy zawodowej – uzasadnia udział opiekuna medycznego w promocji zdrowia i profilaktyce – współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych
			MED.03.5.7 przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielną (ek)	– objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia – uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielną w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielną lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielną lub rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia
Zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu człowieka	60	10	MED.03.2. 6) charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielną oraz zmian patologicznych (ek)	– opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niepełnosprawnej – wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych – wyjaśnia pojęcie niesamodzielną (niezdolności do samodzielnej egzystencji) – określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielną osoby

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				<p>chorej lub niesamodzielnej przez wyjaśnienie pojęć: asystowanie, pomaganie i opieka</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii (– wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość – opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem
			MED.03.4. 2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową jednostki i jej rodziny (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie jednostki i jej rodziny – charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe – wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) – opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej – omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej – opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjno-opiekuńcze
Opieka nad osobą chorą i niesamodzielną	76	90	przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu (ek)	
			MED.03.2. 12) charakteryzuje dokumentację medyczną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rodzaje dokumentacji medycznej stosowanej w procesie leczenia, opieki i pielęgnacji – wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych – dokumentuje wykonanie czynności zawodowych – chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				zniszczeniem
			MED.03.2. 13) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cele normalizacji krajowej – wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy – rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej – korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
			MED.03.3. 3) charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: a) odżywiania b) kontroli mikcji i defekacji c) mobilności d) utrzymania higieny ciała (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: niedożywienie i odwodnienie oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka – wyjaśnia pojęcia, takie jak: mikcja i defekacja oraz wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem – opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia – omawia skutki zaniedbań higienicznych
			MED.03.3. 4) rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia istotę samoopieki oraz deficytu samoopieki – opisuje skale służące do oceny zdolności wykonania prostych i złożonych czynności dnia codziennego i życiowych, w tym skale: Barthel, Katza, Lawtona – omawia skalę Barthel i jej zastosowanie jako narzędzia do kwalifikowania osób chorych do opieki długoterminowej – wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi – zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce
			MED.03.4. 3) modyfikuje	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: kompensacja i modyfikacja

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną – planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu – planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej
			MED.03.5. 1) organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji – przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy – wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym w oparciu o zlecony przez pielęgniarki plan pielęgnowania – uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy – omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				<ul style="list-style-type: none"> – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry
			MED.03.5. 2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej – omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności – omawia przyczyny powstania odleżyny – opisuje zmiany odleżynowe – stosuje profilaktykę przeciwoleżynową – posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta (
			MED.03.5. 3) uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja – omawia metody sterylizacji – stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia – wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie
			MED.03.5. 4) przestrzega	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych (ek)	<p>drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia ogniwa łańcucha epidemicznego – opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym – omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki medycznej – stosuje procedurę higienicznego mycia rąk – stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną – omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych – segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami – przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
			MED.03.5. 5) wykonuje określone zabiegi i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompetencje opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki – wykorzystuje glukometr celem oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej oraz dokumentuje dokonanie pomiaru i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarcie – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową –

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				<p>przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (percutaneous endoscopic gastrostomy) (metodą porcji) lub pomaga podczas karmienia</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę i na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych – utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii oraz wykonuje wymianę worka stomijnego w przypadku stomii wydalniczej – wskazuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego – dokonuje wymiany worka stomijnego – omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów – prowadzi trzydniowy dzienniczek mikcji oraz ustala schemat wydalania i wdraża kontrolę mikcji i defekacji – rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze – wykonuje (na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki) zabiegi

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				przeciwzapalne i kąpiele lecznicze
Działania opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej		202	MED.03.2. 11) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – przestrzega zasad netykiety i norm prawnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych – wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu zadań zawodowych – wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami zawodowymi i kodem dostępu
			MED.03.3. 1) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów wzrostu, masy ciała, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania: pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego, oddechu, temperatury ciała, obliczania wskaźnika Masy Ciała – Body Mass Index (BMI) – dokumentuje wykonanie pomiarów, także z użyciem technik komputerowych – wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia
			MED.03.3. 2) współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				<p>problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej</p> <ul style="list-style-type: none"> – nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
			MED.03.4. 1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów zmysłów, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą – uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa
			MED.03.6. 1) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielności – omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej – dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej – dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych – sporządza plan czynności opiekuńczych
			MED.03.6. 2) wykonuje czynności opiekuńcze wobec	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			osoby chorej i niesamodzielnej (ek)	<p>życia i szeroko pojętym bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej – posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami podczas wykonywania czynności opiekuńczych – pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego – przestrzega procedur postępowania ze sprzętem i materiałami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania czynności opiekuńczych
			MED.03.6. 3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trudne sytuacje życiowe i omawia formy wspierania osoby chorej i niesamodzielnej – omawia rolę opiekuna w adaptacji osoby chorej i niesamodzielnej do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w placówkach ochrony zdrowia lub pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			MED.03.6. 4) współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia kompetencje jego członków w procesie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną (w tym lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty, terapeutę zajęciowego, logopedy, psychologa) – uzasadnia konieczność współpracy opiekuna medycznego z zespołem terapeutycznym i wymienia główne zakresy współdziałania w obszarze aktywizowania i usprawniania ruchowego osoby chorej i niesamodzielnej – dokumentuje wykonane czynności zawodowe realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, także z użyciem technik komputerowych
			MED.03.8. 3 przewiduje skutki podejmowanych działań (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – zarządza czasem pracy oraz zarządza sobą w czasie – analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur – rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje – wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań – przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy – dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów – informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje
			MED.03.9. 3 kieruje wykonaniem przydzielonych zadań (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy – opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu – stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
				<ul style="list-style-type: none"> – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań – przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje – monitoruje działania zespołu zadaniowego – sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych
			MED.03.9. 4 wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy (ep)	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy – wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian techniczno-organizacyjnych – proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy – proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę wydajności i jakości pracy
MED.03.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	10		MED.03.1. 1) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych – określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej
			MED.03.1. 2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska – wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
			MED.03.1. 3) opisuje prawa i obowiązki pracownika i	<ul style="list-style-type: none"> – omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym przestrzegania obowiązujących standardów i

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane – wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
			MED.03.1. 4) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy – wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony śluzowe oraz układ oddechowy – omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie – opisuje objawy oparzeń skóry w wyniku zadziałania wysokiej temperatury, kontaktu z gorącymi powierzchniami i uszkodzonym sprzętem elektrycznym – opisuje objawy ze strony układu mięśniowo-szkieletowego spowodowane przemieszczaniem pacjentów lub dźwiganiem ciężkich przedmiotów – opisuje objawy zespołu wypalenia zawodowego w wyniku pracy zmianowej, nocnej i długotrwałego kontaktu z ciężko chorymi osobami – zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy
			MED.03.1. 5) stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w zakładzie pracy

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej
			MED.03.1. 6) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, i przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady organizacji przestrzeni pielęgnacyjnej, takie jak: likwidacja barier architektonicznych oraz czysta, sucha podłoga określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo na stanowisku pracy, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów
			MED.03.1. 7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przeznaczenie odzieży służbowej i ochronnej, w tym odzieży, obuwia, rękawic stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy
MED.03.7 Język obcy zawodowy	32		MED.03.7 1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			<p>środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <p>a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem</p> <p>b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie</p> <p>c) z dokumentacją związaną z danym zawodem</p> <p>d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek)</p>	<p>czynności zawodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych – formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych – świadczonych usług, w tym obsługi klienta
			<p>MED.03.7 2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu – znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje – rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu – układa informacje w określonym porządku

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			prezentacje), artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ek)	
			MED.03.7 3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail,	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko – stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek)	
			MED.03.7 4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę – uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe – dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ek)	
			MED.03.7 5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) – przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację
			MED.03.7 6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: <ol style="list-style-type: none"> wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem współdziała w grupie korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym 	<ul style="list-style-type: none"> – korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe – korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy – wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji (kp, kpp)
			d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	